

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANABİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE KARŞI TUTUMLARI İLE MUTLULUK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Selda GÜÇLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. İlimdar YALÇIN

BİNGÖL-2024

T.C.
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ANABİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR DERSİNE KARŞI TUTUMLARI İLE MUTLULUK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Selda GÜÇLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. İlimdar YALÇIN

BİNGÖL-2024

KABUL ve ONAY SAYFASI

T.C. Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Selda GÜÇLÜ tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Karşı Tutumları İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması” başlıklı tez, aşağıdaki jüri tarafından “**Yüksek Lisans Tezi**” olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 02 / 02 / 2024

Jüri Bilgileri:

S.No	Üye	Unvan, Adı SOYADI	Üniversite	İmza
1.	Danışman	Doç.Dr. İlimdar YALÇIN	Bingöl	
2.	Üye	Doç.Dr. Atike YILMAZ	Muş Alparslan	
3.	Üye	Dr.Öğr.Üyesi Tülay ÖZHAN BAKIR	Bingöl	

ONAY:

Yukarıdaki jüri tarafından “**Yüksek Lisans Tezi**” olarak kabul edilen bu çalışma, Bingöl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’ nin ilgili maddeleri uyarınca, Sağlık Bilimleri Enstitüsünün ...09.02.2024..... tarih ve ...2024/11..... sayılı oturumunda alınan11-01..... no’ lu Yönetim Kurulu kararı gereğince onaylanmıştır.

Prof.Dr. Bahri PATIR
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

T.C.

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım “*Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları ile Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması*” başlıklı “**Yüksek Lisans**” tezimin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu **beyan ederim**.

Beyan edilen bilgilerin doğru olduğunu, aksi halde doğacak hukuki sorumlulukları kabul ettiğimi bildiririm.

02/02/2024

Selda GÜÇLÜ

Öğrenci

TEŞEKKÜR

“Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları ile Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması” adlı yüksek lisans tezimin yapılmasının her aşamasında desteğini esirgemeyen, kıymetli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine her danıştığım da bana değerli zamanını ayırıp sabırla ve ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenin fazlasını yapan sayın danışman hocam Doç. Dr. İlimdar Yalçın’a ve Bingöl Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesindeki hocalarıma, beni bu güne getiren bütün kıymetli üniversite hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Son olarak, hayatımın her döneminde olduğu gibi yüksek lisans sürecimde de yanımda olan, benden desteklerini esirgemeyen ve her zaman güçlü olmamı sağlayan anneme ve babama teşekkür ediyorum.

Selda GÜÇLÜ

Ocak 2024

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Beden Eğitimi ve Spor	3
2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	5
2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	7
2.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Faydaları	8
2.5. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Gelişim	11
2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Aile Faktörü	12
2.7. Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersi.....	13
2.8. Tutum	16
2.9. Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler	17
2.10. Tutumu Oluşturan Öğeler	18
2.10.1. Bilişsel Öge	18
2.10.2. Duyuşsal Öge.....	19
2.10.3. Davranışsal Öge.....	19
2.11. Tutum ile Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi	20
2.12. Mutluluk.....	22
2.13. Mutluluğu Etkileyen Faktörler	24
2.14. Mutluluk ile Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi.....	26
2.15. Tutum, Mutluluk ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi	26
2.16. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum ve Mutluluk ile İlgili yapılan Araştırmalar.....	28

3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	32
3.1. Araştırma Modeli	32
3.2. Araştırma Grubu.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	33
3.3.2. Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği	33
3.3.3. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği.....	33
3.4. Verilerin Toplanma Yöntemi	34
3.5. Etik Onayı	34
3.6. Verilerin Analizi.....	34
4. BULGULAR.....	35
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	42
6. ÖNERİLER	53
KAYNAKLAR	55
EKLER	65
ÖZGEÇMİŞ	69

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

%	: Yüzde
N	: Katılımcı Sayısı
SS	: Standart Sapma
SPSS	: Statistical Package For Social Sciences
P	: Anlamlılık Düzeyi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 4.1. Beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk ölçeğinden elde edilen puanların betimsel istatistikleri	35
Tablo 4.2. Katılımcıların demografik değişkenlerine göre frekans ve yüzde dağılım değerleri.....	36
Tablo 4.3. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin t-testi sonuçları.....	37
Tablo 4.4. Öğrencilerin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin anova sonuçları.....	37
Tablo 4.5. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin anova sonuçları.....	38
Tablo 4.6. Öğrencilerin yaşadıkları yer değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin t-testi sonuçları	38
Tablo 4.7. Öğrencilerin spor yapma değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin t-testi sonuçları	39
Tablo 4.8. Öğrencilerin kulüpte spor yapma değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin anova sonuçları	39
Tablo 4.9. Ailede spor yapma değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin t-testi sonuçları.....	40
Tablo 4.10. Okulda tesis ve malzeme bulunma değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyine ilişkin t-testi sonuçları.....	40
Tablo 4.11. Beden eğitimi ve spor dersi tutum ve beden eğitimi ve spor dersi mutluluk değişkenlerine ilişkin pearson korelasyon analizi sonuçları....	41

ÖZET

Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları ile Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Bu çalışma, Hakkari ili Şemdinli ilçesinde okuyan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubunu 406 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemleri esas alınmıştır. Tarama modeli olarak betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği ve Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS istatistik programı kullanılmıştır. İkili gruplu değişkenlerde t-testi, ikiden daha fazla gruplu değişkenlerde One-Way ANOVA testi kullanılmıştır. Ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişkinin yönünü tespit edebilmek için Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Bulguların sonuçlarına göre düzenli spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri spor yapmayanlara oranla istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek çıkmıştır. Ayrıca köyde yaşayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile mutluluk düzeyleri ilçede yaşayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı ve farklıdır. Sonuç olarak, köyde yaşayan ve düzenli spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde daha mutlu oldukları ve tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Ortaokul, Öğrenci, Tutum, Mutluluk.

ABSTRACT

Researching the Relationship Between Middle School Students' Attitudes and Happiness Levels Towards Physical Education and Sports Class

This study was conducted to research the relationship between the attitudes and happiness levels of middle school students studying in the Şemdinli district of Hakkari province towards physical education and sports class. The research group consists of 406 middle school students. This study was based on quantitative research methods. As survey model, descriptive survey model was utilized. The data collection instruments used in this study were the Personal Information Form, Physical Education Class Happiness Level Scale, and Physical Education Class Attitude Scale for Middle School Students. The SPSS statistical program was used for the analysis of the collected data. T-test was used for two-group variables, One-Way ANOVA for variables with more than two groups, and Pearson Correlation analysis was utilized to determine the direction of the relationship between the scales. According to the findings, the happiness levels of students who engage in regular sports towards physical education and sports classes were statistically significant and higher compared to those who do not participate in sports. Furthermore, the attitudes and happiness levels of students living in the village towards physical education and sports classes are statistically significant and different compared to students living in the town. As a result, it has been revealed that students living in the village and engaging in regular sports are happier and the level of students attitudes are higher in physical education and sports classes.

Keywords: Physical Education, Sports, Middle School, Student, Attitude, Happiness.

GİRİŞ

Toplumların sağlıklı bir yapıda olabilmesi öncelikle bireylerin sağlıklı ve daha dinç olmasından geçmektedir. Bu noktada bireylerin sağlıklı bir hayata ayak uydurmaları konusunda okullarda aldıkları beden eğitimi ve spor dersleri kilit rol oynamaktadır. Derste yapılan fiziksel aktiviteler bireyi bedensel anlamda geliştirirken, ruhsal anlamda üzerindeki stresi atmasına, psikolojik olarak rahatlamasına ve bunun sonucunda mutlu bireylerin artmasına zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin sağlıklı bir hayat elde etmeleri açısından öğrencilere dersi sevdirmek ve öğrencileri spora teşvik etme konusunda beden eğitimi ve spor öğretmenleri yol gösterici olmalıdır (Hazar 2019).

Beden eğitimi ve spor dersinin okullardaki hedefi bireyin bedensel olarak güçlü olmasını sağlamanın yanı sıra asıl hedef bireylere bu ders sayesinde istendik yönde davranışlar kazandırmaktır. Bu istendik davranışlar güzel ahlak, kendine güven, çevreye ve farklılıklara karşı saygı, kazandığında mutlu olurken kaybettiğinde kabullenmeyi öğrenmek, içinde bulunduğu gruba bağlılık ve içinde bulunduğu toplumun örf ve adetlerine saygı duyma gibi sıralanabilir. Beden eğitimi ve spor dersinde bireyler bir yandan yeteneklerini fark edip özgüven duygusu yaşarken diğer yandan bağımsız bireyler olarak hareket ederek toplum içindeki kişiliğini kazanmaktadırlar. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor derslerinde yapılan fiziksel aktiviteler bireylerin fiziksel zihinsel ve ruhsal yönden iyi hissetmelerine yardımcı olmaktadır (Çelik 2023).

Çağımızda özellikle büyük şehirlerde sosyal çevreye karşı oluşan güvensizlikler ve her şeye teknoloji ile ulaşılabilirlik, çocukların hareketli oyun alanlarından uzaklaşıp sanal oyunları tercih etmesi gibi etkenler çocukları aktif ve hareketli yaşamdan gitgide uzaklaştırdığı düşünülmektedir. Çocukların her yönden gelişimlerinin önemli olduğu okul çağlarında beden eğitimi ve spor derslerinde kazandırılan fiziksel aktiviteler bedenen ve ruhen daha sağlıklı ve daha hareketli bireylerin yetişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor dersinde bireyler fiziksel olarak olumlu yönde gelişim gösterirken diğer yandan bilişsel, sosyal ve duyuşsal olarak da gelişmektedirler. Bireylerin geliştirdiği tutumlar da davranışlara yön veren duyuşsal bileşenlerden biridir.

Tutum, kişinin karşılaştığı bir olay veya olgu karşısında vereceği tepkinin olumlu veya olumsuz şiddetine yön verir. Bu noktada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı besleyeceği olumlu tutumlar öğrencinin bu dersin gerçek hayatta da önemini kavramalarında, dersten alınan verimin yüksek olmasında ve dersin sabote olmadan etkili işlenmesinde önemli paya sahiptir. Diğer yandan beden eğitimi ve spor derslerine yönelik geliştirilen tutumların olumsuz yönde olması öğrencinin ve öğretmenin dersten sıkılmasına yol açarak dersten alınan verimi düşürebilir, öğrenci dersi önemsemeyerek sabote edebilir ve bu da beden eğitimi öğretmenin motivasyonunu düşürebilir (İnan 2021). Öğrencilerin derse karşı tutumlarını etkileyen faktörleri araştırıp incelemek ve sonuçlara göre yol çizmek öğrenciyi derse kazanma konusunda önemlidir (Hazar 2019).

Beden eğitimi ve spor dersinde yapılan eğlenceli fiziksel aktivitelerin ve öğretmenin yarattığı ders atmosferinin öğrencilerin derste mutlu olmaları üzerinde önemli katkısı olduğu bir gerçektir. Ayrıca öğretmenin doğru stratejilerle öğrenciyi güdülemesi sonucu öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde kendilerini yetenekli veya başarılı hissetmeleri mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkileyip verimli bir ders atmosferi oluşmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde başarıma duygusunu tadarak mutlu olmaları için ortaya koyacakları mücadele yeni öğrenilen bilgi ve becerileri de beraberinde getirecek ve bunun sonucunda bireylerde kas ve kemik gelişimi olumlu yönde gelişirken birey, psikolojik ve ruhsal açıdan da iyi hissederek dersten aldığı doyum üst seviyelere çıkacaktır (Serin 2021).

Mutlu olma durumu bireyin planladığı bir işi yapması, hedeflediği bir başarıyı elde etmesi veya kurduğu bir hayali gerçekleştirilmesi sonucu hissettiği hoş duygular olarak yorumlanabilir. Bu tanım göz önüne alındığında bireylerin beden eğitimi ve spor derslerinde katıldıkları bir sportif faaliyet sonucu elde ettikleri başarıyla kendilerini daha mutlu hissetme ihtimalleri yüksektir. Özellikle sportif faaliyetlere normal yaşantılarında da yer veren bireyler hareketsiz hayatı olan bireylere göre daha sağlıklı oldukları için daha mutlu bir hayata sahip olmaları kaçınılmazdır (Ayyıldız, Sunay 2021).

Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri tutum ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi farklı demografik değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır.

GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi ve Spor

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana müfredatımızda yer alan beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin fiziki gelişiminin yanı sıra sosyalleşmelerini ve psikolojik olarak iyi hissetmelerini sağlayarak öğrenciyi bir bütün olarak geliştirmeyi hedeflemiştir (Sağın ve Karabulut 2019).

Tarihte ilk olarak oyun oynama, hoplama zıplama hareketleri ile boş zaman etkinliği olarak düşünülen sportif aktivite, günümüzde ise amaçlı etkinlik, yarışma, maddiyat, kazanma, kaybetme duygusu, eğitilmiş birey, dinç kalmak, turizm ve ekonomi gibi kavramlarla doğrudan veya dolaylı olarak bağlantısı olan, kısacası önce birey sonra toplum olarak her yönüyle bireye katkısı olan sosyal bir araç olarak gelişim göstermeye devam etmiştir. Bu faktörler doğrultusunda sportif aktiviteler günümüzde hem yararlı hem de amacı olan etkinlikler olarak geniş bir boyuta ulaşmıştır (Yetim 2000).

Ülkemizde beden eğitimi ve sporun tarihçesine bakıldığında bu dersin Osmanlı Devleti'nden beri devam ettiği görülmektedir (Güçlü 2001). Osmanlı döneminde beden eğitimi ve spor dersi saray içindeki mekteplerde ve askeri kurumlarda işlenmeye başlanmıştır. II. Mahmut döneminde müzik ve beden eğitimi branşına önem verilmiş, bu dersler akademik olarak verilmeye başlanmış ve at binme, okçuluk, cirit atma gibi spor dalları öğretilmiştir. Tanzimat Dönemi'nde ise batılılaşma akımıyla birlikte spor alanında da yenilikler olmuştur. 1910-1911 yıllarında ilk liselerden sonra "Terbiye-i Bedeniye" ismiyle okullarda önce haftanın belli günleri beden eğitimi ve spor dersleri görülmeye başlanmıştır. 1913 yılından sonra ise beden eğitimi ve spor dersi haftanın belli günlerinde iki ders saati olarak işlenmesine karar verilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren de üniversiteler hariç ülkedeki bütün kurumlarda beden eğitimi ve spor dersi zorunlu ders haline gelmiştir (İslam ve Dever 2015).

Beden eğitimi ve spor dersi bireyin yaşamı boyunca zinde bir bedene ve sağlam bir karaktere sahip olması, toplumsal değerlere saygılı, vatansever ve yaşam enerjisi yüksek bireyler yetiştirmeye doğrudan bağlantılı bir eğitim aracıdır (Aras 2013).

Çocukların sportif etkinliklere katılma konusunda güdülenmelerinde en mühim unsurlardan biri de beden eğitimi ve spor öğretmenleridir. Öğrenciler spor konusunda genellikle bu dersin öğretmenini rol model olarak görmektedir. Bu sebeple eğitim öğretimde öğretmenin öğrencilere karşı tutumu ve disiplin çerçevesinde yakınlığı öğrenci için oldukça değerlidir. Öğrenciyi spora kazandırma konusunda öğretmenin olumlu geri dönütleri, öğrenciyi motive etmesi ve olumlu etkileşim öğrenciyi güdüleyecektir. Bu güdülenme sonucu öğrenci gösterilen hareketleri daha dikkatli ve istekli yapacaktır ve derslere istekli katılıp yetenekleri üzerinde çalışıp başarıya duygusunu yaşayacaktır. Öğretmenin bu tutumlarına rağmen öğrenci derse katılma konusunda yine de isteksiz ve bu derste başarısız ise bunun altında yatan sebeplerden bazıları da bu branş öğretmenlerinin sert mizaca sahip olması ve gergin ortam yaratmasından dolayı olabileceği düşünülürse öğrenciyi derse geri kazanmak için öğrencinin ilgisine göre yöntem ve teknikler eklenip öğrencileri motive ederek derse aktif katılımları sağlanabilir (Sütçü 2021).

Bireylerin beden eğitimi ve spor derslerinde kendilerini iyi hissetmeleri için hedef sportif becerilere ulaşmak amacıyla sarf ettikleri çaba, başarılı olmak için gösterdikleri azim ve motivasyon başarıyı da beraberinde getirip bireylerin fizyolojik sağlığının yanında ruhsal sağlığını da koruyarak birçok duygusal ihtiyaçlarını karşılama açısından önem arz etmektedir (Serin 2021). Sportif etkinliklere katılan ve bedensel olarak sürekli aktif olan öğrencilerin normal yaşantılarında daha dinç, okul hayatlarında akademik olarak azimli ve daha motive bireyler olma ihtimalleri yüksektir. Bireylerin gelişim çağında katıldıkları sportif faaliyetler bireylere hem sosyal hem de ruhsal olarak olumlu katkılar sağlamaktadır. Gelişmiş ülkelerde ilköğretim kademesinde öncelikle fiziksel uygunluk testleri yapıp öğrencileri yeteneği doğrultusunda yönlendirme sonucu bireyin sporu yaşam tarzı haline getirmesi ve sağlıklı bir yaşam sürmesine olanak sağlanmaktadır (Aras 2013).

Beden eğitimi ve spor dersleri en iyi sosyalleşme aracıdır. Bireylerin çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurması, karakter yapısının oturması, sosyal yaşamında doğru karakter yapısıyla ilerlemesinde kilit rol oynamaktadır. Çünkü derste yapılan aktiviteler sırasında farklılıklara saygı duyma, kazanma ve kaybetme duygusunu kabullenebilme, adillik ve dürüstlük kavramları aşılanmaktadır. Kısaca beden eğitimi ve spor dersi insanların ruhsal olarak iyi hissetmesi, fiziksel becerilerini geliştirip özgüven sağlama

ve karşılaştığı olumsuz durumlara karşı yapıcı olması konusunda bireyde olumlu etkiler bırakan geniş bir çerçeveye sahiptir (Güney 2016).

Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için yaşamın sıkıntılı ve stresli şartlarıyla baş edebilmesi, gelişimlere ve değişimlere ayak uydurabilmesi, küreselleşen ve sanayileşen dünyaya uyum sağlayabilmesi için daha sağlıklı ve güçlü bir bedene, sağlam psikolojiye ve üreten bir zihne sahip olması gerekmektedir. Bahsedilen bu önemli kriterleri yerine getirebilmek için beden eğitimi ve spor dersi araç olarak görülmektedir (Özcan 2018).

2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Genel eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor dersi kişiliğin de eğitimi olduğu söylenebilir. Öncelikle öğrencilere her bireyin farklı özelliklere ve farklı öğrenme hızına sahip olduğu düşüncesiyle yaklaşarak kişileri hem birey hem de toplum olarak daha dinç, sağlıklı, güçlü ve çok yönlü gelişimlerini sağlayarak topluma katma konusunda önemli bir ders olduğu düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor dersi bireylerin enerjik, hareketli ve fit bir yaşam sürmeleri için küçüklükten itibaren bireylere aşılması gereken önemli bir derstir. Her şeyden önce ilköğretimin ilk kademesinden itibaren sadece motor gelişimi desteklemesi açısından değil zihinsel ve duygusal gelişim açısından da büyük öneme sahiptir. İlköğretim çağında çocukların hareket kabiliyetini geliştirmek açısından kilit rol oynamaktadır (Kır 2012).

Yaşadığımız çağ bilgi çağı olduğundan bu çağın getirdiği gereksinimlerden dolayı sürekli okuyan araştıran eğitilmiş bireylere ihtiyaç vardır. Hem birey hem toplum olarak gelişimde büyük yere sahip olan beden eğitimi ve spor dersinin yetenekli ve nitelikli insanları topluma katma konusunda büyük katkıları olduğu birçok araştırmacının üzerinde durduğu bir konudur (Canakay 2006).

Çağımızda teknolojik aletlerin yaygınlaşması sonucu bilgiye ulaşmak sanal ortamda her şeyi halletmek eskiye göre kolay hale gelmiştir. Teknoloji hayatımızı birçok yönden kolaylaştırmış fakat diğer yandan durağan bir yaşamı da kaçınılmaz kılmıştır. Bunun sonucunda da obezite, diyabet, hipertansiyon gibi hastalıklar ve eklem rahatsızlıkları artmaya başlamıştır. Bu tür hastalıklardan uzak durmanın yolu fiziksel hareketlilikten

geçmektedir. Birey dünyaya gelmesiyle birlikte temel ihtiyaçlardan sonra sürekli hareket halindedir. Çünkü doğası gereği fizyolojik ve psikolojik olarak sağlıklı olabilmesi için sürekli hareket etmesi gerekmektedir. Bu bağlamda spor ve hareketlilik sağlıklı bir bireyin olmazsa olmazıdır (Yazar 2019).

Beden eğitimi ve spor dersi güçlü sıhhatli ve sürekli kendini geliştiren toplumların oluşmasında eğitim öğretimin tamamlayıcı unsurudur. Bedensel etkinlikler özellikle genç bireylerin fiziksel ve zihinsel yönden sağlıklı, toplumsal yönden çevresiyle iyi ilişkiler kurarak sosyalleşmelerine katkıda bulunurken, diğer yandan bireylerin kendinden emin, ayakları yere basan, yapıcı, üretken, çevresine ve doğaya karşı hoşgörülü ve özgüvenli bireyler olarak yetiştirip topluma kazandırma konusunda büyük öneme sahiptir. Bireylerin sıhhatli bir yaşam sürmelerini sağlarken aynı zamanda kazanma ve kaybetme duygularını tattırarak kendine güvenen üretken ve çalışkan toplumlar yetiştirmek için beden eğitimi ve spor dersi eğitimde önemli bir yapı taşıdır. Bilinçli spor yapılan bir toplumda öncelikle sağlıklı ve mutlu çocuklar, eğlenceli ve hayat dolu gençler, ileri yaşlara gelindiğinde kimseye muhtaç olmayan dinç bireylerden oluşan güçlü toplumlara zemin hazırlanmış olur (Yetim 2000).

Modern çağımızda gelişen teknolojiyle birlikte bireylerin yaşam standartları da değişmektedir. Bu değişim çocukları da etkilemektedir. Çocukların fiziksel oyunlar oynayacağı mekanların gitgide kısıtlandığı ve serbest zamanlarında arkadaşlarıyla eğlenceli zaman geçirecekleri alanların geçmişe kıyasla çok azaldığı görülmektedir. Çocukların fiziksel oyunlar oynayarak hem mutlu olmaları hem de güç kazanmalarını sağlayan doğal ortamların azalması onlar için büyük problemler arasındadır. Teknoloji dünyası büyüdükçe çocukların düşüncesindeki eğlence algısı da değişmektedir. Son dönemlerde çocuklar artık evlere hapsolüp teknolojik aletlerle saatlerce zaman geçirmektedir. Bu da çocukların gelişimi bakımından hem fizyolojik hem psikolojik hem de sosyal olarak olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Bu durum teknolojinin istenmeyen sonuçlarından (Pepe ve ark. 2005). Bundan dolayı çocukların bir bütün olarak değişimlerini ve gelişimlerini desteklemeyi hedefleyen beden eğitimi ve spor dersine katılmaları yukardaki problemlerin önüne geçecek en önemli unsur olduğu düşünülmektedir.

2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Beden eğitimi ve spor dersinin amacı insan bedeninin eğitimi olduğu için yapılan hareketler sadece bir araç olarak görülmektedir. Bu hareketlerin kendi başına bir değeri olmadığı düşünülmektedir (Kekse 2007). Beden eğitimi ve spor dersi amacı itibariyle öğrencilere kazandırdığı bedensel hareketliliğin yanında sağlıklı yaşam, güzel ahlak, kendine ve çevreye karşı saygı duyma, adil oyun, toplumsal farklılıklara karşı duyarlılık, doğaya ve hayvanlara saygılı olma ve toplumsal yaşama uyum sağlayabilme gibi alışkanlıklar kazandırmak da beden eğitimi ve spor dersinin önemli araçlarından biridir (Ağırtaş 2017).

Çocuklar vücutlarında biriken stresi ve enerjiyi atmaya ihtiyaç duyarlar. Atamadıkları takdirde daha hırçın olup çevreye rahatsızlık verme ve odaklanma gibi problemler yaşayabilmektedirler. Beden eğitimi ve spor dersinde yapılan egzersizler sonucu bu enerjinin atılması ve bireyi stresten uzak tutup olumlu davranışlar aşılması amaçlanmaktadır. Akademik başarısı düşük olan öğrenciler diğer arkadaşları tarafından dışlanma durumuyla karşılaşmak da bu ve bazı nedenler sonucunda içe kapanabilmektedir. Bunun önüne geçmenin en önemli yolu beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilere iş birliği ve gruba ait olma becerisi kazandırmaktır. Buna örnek olarak yapılan bir eğitsel oyunda içe kapanık öğrenciyi aktiviteye katması sonucu diğer arkadaşlarının onu alkışlaması, öğretmeni tarafından takdir edilmesi öne çıkmasını kolaylaştıracak ve içinde bulunduğu ruh halinden uzaklaşmasını sağlayacaktır (Çiçek ve ark. 2002).

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bütün kurumlarda beden eğitimi ve spor dersinin hedefleri, Atatürk ilkelerine, Anayasa ve Milli Eğitim Temel Kanununa göre şu şekilde ifade edilmiştir: Öğrencilerin kişisel gelişimleri göz önünde bulundurularak onların hem birey hem de toplum olarak mutlu, sağlıklı ve güzel ahlaklı, sürekli kendini güncelleyebilen ve üretebilen, milli duygularını ve demokrasiyi benimseyen fertler yetiştirmeyi amaçlamaktır. Bu hedeflere göre programın amaçları:

- Spora ve sporcuya önem veren Gazi Mustafa Kemal ve ülkemizin önde gelen Türk düşünürlerinin beden eğitimi ve spor dersi ile alakalı düşüncelerini anlayabilme ve ifade edebilme.
- Bedenlerinin farkına varıp bu ölçüde bir bütün olarak gelişebilme.

- Sinir-kas-eklem uyumunu iyileştirip dengeli bir duruş sergileyebilme.
- Yöresel halk oyunlarımızın önemini kavrayıp istekli olabilme ve müzik ve ritimlere ayak uydurarak dans etme becerisi kazanma.
- Milli bayramlar ve anma törenleri gibi özel günleri benimseyip bu günlerin anlamlı geçmesine kendi isteğiyle katkı sağlayabilme.
- Beden eğitimi ve spor dersinin faydalarının farkına varıp sporu yaşam tarzı haline getirebilme.
- Zinde bir hayat için gerekli olan düzenli beslenme ve spor yaralanmalarına karşı ilk müdahale becerilerini öğrenmek ve uygulayabilmek için gerekli becerilere sahip olabilme.
- Doğal yaşamın önemini farkına varıp tabiatın güzelliklerini koruyabilme, tabiata sahip çıkma ve temiz havadan sudan ve güneşten yararlanabilme.
- Sosyalleşerek ve çevresindekilerle iyi iletişim kurarak çevreyle iş birliği içinde olabilme.
- Gruba ait olarak toplu şekilde hareket edebilme, lidere uyma ve gerektiğinde gruba liderlik yapabilme.
- Kendi duygu ve düşüncelerine güvenip gerektiğinde yerinde kararlar alıp uygulayabilme.
- İnsanlara saygılı olmayı, dürüst ve adil oyun sergileyerek galibiyet ve mağlubiyet duygularını kabullenebilme.
- Müsabakalarda adil oyun sergileme, kaybetmenin de kazanmak kadar normal olduğunu kabullenip gerektiğinde karşı takımı takdir etme ve oyunda etik olmayan durumlara karşı mücadele edebilme.
- Devletin malını israf etmeden kullanıp sahip çıkabilme.
- Demokratik tutum sergileyerek hal ve hareketleriyle örnek olabilme.
- Spor araç gereçlerini ve tesislerini nasıl kullanacağına dair bilgi edinip gerektiği gibi kullanabilme (MEB 2018).

2.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Faydaları

Literatüre bakıldığında uzun yıllardır fiziksel aktivitenin sağlıkla ilişkisi üzerine çok fazla bilimsel çalışma yer almıştır. Bu araştırmalar sonucu fiziksel olarak aktif hayat

tarzı yaşıyan insanların bedensel, zihinsel ve psikolojik olarak daha sağlıklı bir yaşam sürmeleri olasıdır. Fiziksel aktiviteye katılan insanların hareketsiz insanlara göre kalp ve damar hastalıklarına ve bulaşıcı hastalıklara yakalanma riskinin daha düşük olduğu düşünülmektedir (Hallal ve ark 2012).

Düzenli yapılan fiziksel aktivite sonucunda:

- İnsülin direncinde ve kolesterol düzeyinde iyileşme görülür,
- Metabolizma hızlanır ve oksijenli ortamda enerji yenilenmesini sağlar,
- Orta düzey aktiviteler kan basıncını olumlu etkileyerek yüksek kan basıncından korur.
- Ülkenin hastalıklara bağlı ölüm oranında azalma görülür,
- Stres ve kaygı bozukluklarının önüne geçerek depresyondan korunmayı sağlar,
- Vücut yağ oranında azalma görülürken kas oranında artış görülür (Branca ve ark. 2007).

Sportif aktivite aynı zamanda sosyal bir araçtır. Çocuklar akranlarıyla fiziksel aktivite içindeyken gruba ait olma, kurallar çerçevesinde hareket edebilme bir sorumluluğu üstlenme gibi kuralları da öğrenmiş olurlar. Özellikle takım halinde yapılan sportif aktivitelerle sosyalleşerek akranları tarafından kabul edilme ve bununla birlikte kendine güvenerek topluma kolay ayak uydurabilmeleri olasıdır (Çetin ve Yıldız 2018). Beden eğitimi ve spor dersindeki aktiviteler sosyal bir deneyim kazandırmakla birlikte bireylerin duygularını da yönlendirme imkanı sağlar. Yarışma esnasında rakibe karşı öfke, nefret ve kıskanma gibi olumsuz tutumları yönetme açısından büyük rol oynar. Bunun yanında bireyler kendi zayıf ve güçlü yanlarının farkına varıp zayıf yönlerini geliştirip diğer yandan yetenekleri doğrultusunda gelişmelerine ortam oluşturur (Kır 2012).

Birey ilkökul çağlarında kendini, isteklerini en güzel oyun ile ifade etmektedir. Birey fiziksel oyunlar oynarken sürekli hareket halinde olduğu için kemik ve kas gelişimi olumlu yönde etkilenir ve belli kuralları da öğrenerek çevresiyle sosyalleşir ve diğer yandan fiziksel oyunlar kazanma ve kaybetme gibi duyguları tattırarak psikolojik olarak da bireye olumlu katkılar sağlamaktadır (Çetin ve Yıldız 2018).

Karşılıklı etkileşim süreci olan fiziksel aktivite ve spor, bireyin kendi yapabileceklerinin farkına varmasında, kendini geliştirmesinde, mutlu ve zinde hissetmesinde rol oynamaktadır. Spor özellikle bireylerin sosyalleşmesine büyük katkı sağlarken bireyler ve toplumlar arasındaki birlik beraberlik ve dostluk gibi kavramları güçlendirerek toplumsal barışa ve dayanışmaya da olumlu katkılar sağlamaktadır (Özdiñç 2005). Fiziksel faaliyetler hem bireysel hem grup olarak yapılmaktadır. Bu faaliyetler bireyin fiziksel becerilerini ortaya çıkarmanın yanında gruba ait hissetme, çevreye saygı duyma ve birlik beraberlik kavramlarını benimseyerek sosyal yönünü geliştirmesinde de önemli bir yere sahiptir (Kılıç ve Arslan 2018).

Fiziksel aktiviteye düzenli katılan bireylerle ilgili yapılan çalışmalar sonucu fiziksel aktiviteden uzak olan bireylerin öncelikle kilo problemi yaşamalarının yanı sıra hastalıklara yakalanma ihtimalleri de daha yüksektir. Bu hastalıklar obezite, diyabet, kalp damar hastalıkları, hipertansiyon, kas deformasyonları, kemik erimesi, bazı kanser türleri ve psikolojik rahatsızlıklar olabileceği düşünülmektedir (Hallal ve ark 2012).

Çocukların fiziksel gelişimleri sosyal yaşamlarını da etkilemektedir. Sportif etkinliklere aktif olarak katılan ve belli bir spor dalında kendini geliştiren öğrenciler daha kolay sosyal ilişkiler kurabilmekte ama fiziki açıdan yetersiz olan çocuklar gruba kabul görme konusunda problem yaşamakta, kolaylıkla dışlanabilmekte ve sağlıklı sosyal ilişkiler kuramamaktadır. Bu noktada beden eğitimi ve spor dersi öğretmenin iyi bir gözlemci olup bu tarz öğrencileri de cesaretlendirmesi ve fiziksel aktiviteye katılımlarını sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Fiziksel aktiviteler esnasında vücutta salgılanan mutluluk hormonu sayesinde fiziksel aktiviteye katılım gösteren bireylerin kendilerini daha huzurlu ve mutlu hissetme, zinde olma, özgüven kazanma, sosyal ilişkileri kuvvetlendirme, neticede daha sosyal bir birey olma, sorumluluk sahibi olma ve toplum içindeki görevlerini yerine getirme gibi kazanımları ilgilendikleri sportif faaliyetlerin olumlu sonuçlarındandır. Bu kazanımlar da bireylerin ilgi duydukları sportif faaliyet sonucu olumlu etkileri ortaya koymaktadır (Kılıç ve Arslan 2018).

Araştırmalar sonucuna bakıldığında fiziksel aktivite ve sporun bireyin benliğinin oluşmasında önemli etkileri olduğu görülmektedir. Her konuda kendini yeterli ve

özgüvenli hisseden bireyler yetiştirmek ve bireyi her koşulda hayata hazırlayan önemli araçlardan biri de beden eğitimi ve spor dersidir (Karaman 2019).

2.5. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Gelişim

Gelişim, bireyde ilk hareket fonksiyonlarıyla başlayarak emekleme ve yürüme ile devam eden ve koşma, sıçrama, tek ayak üstünde dengede durabilme gibi kas gücü gerektiren aktiviteleri yapabilme gibi belirleyici hareketler bütünüdür (Çalışkan 2020). Çocuklar erken gelişim dönemlerinde temelde beslenme, çevreye güven duyma, sevilme ve ait olma gereksinimlerine ihtiyaç duymaktadır. Bunlarla birlikte fiziksel aktiflik, toplama, zıplama, oyun gibi aktiviteler erken gelişim dönemindeki ihtiyaçlar arasında olduğu düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor dersi çok yönlü özelliğe sahiptir. Bu özelliklerin temelinde şu gelişim evreleri vardır: Fizyolojik Gelişim, Psikomotor Gelişim, Bilişsel Gelişim, Duyuşsal Gelişim ve Sosyal Gelişim. Bunlar ele alınacak olursa:

Fizyolojik Gelişim: Fiziksel aktiviteye düzenli katılım sonucunda bireyin biyolojik olarak olumlu yönde değişmesi, kas yapısının büyümesi ve dayanıklılık kazanması, bireyin kemik yapısının güçlenip uzaması, esneklik kazanması ve sağlığına pozitif yönde etki etmesidir.

Psikomotor Gelişim: Fiziksel aktivite sonucunda bireyin motor becerilerinde olumlu yönde değişme ve bununla birlikte o aktiviteyi öğrenip aktiviteye yönelik yeteneğinin artmasıdır.

Bilişsel Gelişim: Farklı etkinlikler ve öğretim yöntemleriyle birlikte bireyin bilgiyi alma, bunun üzerine problemleri çözebilme, analitik düşünerek akıl yürütme ve karşılaştırma yapabilme gibi temel öğrenme kavramlarının olumlu yönde gelişmesidir.

Sosyal Gelişim: Fiziksel aktivitede yaşanan deneyimler sonucu bireyin içinde bulunduğu topluma karşı vereceği tepkilerin olumlu olarak gelişim göstermesidir (Mumcu 2019). Sosyalleşme bireyin belli bir toplumun veya grubun yaşam tarzını öğrenmesi ve yaşadığı çevreyle sürekli etkileşim sürecidir. Bu etkileşim sürecinde birey öncelikle yaşadığı çevredeki kalıp değerleri kişiselleştirir ve içinde bulunduğu topluma göre kimlik geliştirir. Ancak buradaki önemli bir husus sosyalleşme sürecinde birey bir

topluma ayak uydururken standart bir kalıbın içinden çıkmaması demek değildir. Topluma göre kendini şekillendirmesidir (Şahan 2008).

Duyuşsal Gelişim: Fiziksel aktivite esnasında veya sonrasında katıldığı aktivitenin bireyde yarattığı duyguları deneyimleme özelliğinin gelişmesidir. Duyuşsal gelişimde birey göstereceği tepkiyi daha önce planlamadan verebilmektedir. Örneğin öğrenci ders esnasında voleybol topuna nasıl vuracağını defalarca öğrenmesine rağmen maç esnasında öğrendiği metotların yanı sıra yeteneğini de ön plana alarak topa vurduğu an topun yönüne göre farklı pozisyonlara girmesi o an geliştirdiği refleksif hareketlerin tümü beceri temelli hareket olarak yorumlanabilir (Yazar 2019).

2.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Aile Faktörü

Her anne baba çocuklarını güçlü, sıhhatli, mutlu, çevresine uyum sağlayan, sorumluluk alabilen bireyler olarak yetiştirmeyi hedefler. Beden eğitimi ve spor dersi de sağlıklı ve mutlu nesiller yetiştirmeyi amaçlar. Bu noktada çocukların mutlu ve refah olma durumları ruhsal ve bedensel sağlığın sürekliliğiyle paraleldir. Çocukların bedensel ve ruhsal olarak sağlıklı bir şekilde yetişmeleri için spor önemli bir araçtır. Türkiye’de yapılan araştırmalar çocukların sportif aktiviteye olan ilgisinde etkili olan unsurlar arasında ebeveyn tutumları ve sosyal çevre faktörleri üzerinde durmuşlardır (Keskin 2006). Çünkü sportif faaliyetlere karşı pozitif bakış açısında aile faktörünün önemli etkisi olduğu düşünülmektedir.

Birey, ilköğretim kademesine başladığı andan itibaren akademik olarak başarılı olması için okul çevresi ve ebeveynler genelde teorik derslerin üzerinde dururlar. Fakat birey aile ortamından okul çağına geçerken sosyal ortama da geçmiş olur ve bireyin çevresiyle etkileşiminde en etkili yol fiziksel etkinliklerdir. Birey aile ortamında kazandığı alışkanlıklara okul ortamında da yenisini ekleyip sosyal ilişkiler kazanması açısından bu dönemde de fiziksel etkinliklere gerekli önem verilmelidir (Pepe ve ark. 2022).

İlköğretim kademesindeki çocukların beden eğitimi ve spor dersine katılım sağlamalarında anne babaların spora bakış açısı önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda ailelerin spor hakkındaki düşünce yapıları çocuğun bu aktivitelere katılıp katılmamaları konusunda en can alıcı nokta olmaktadır. Bazı ebeveynler sporun çocuğa kattığı olumlu

etkilerin bilincinde olup bu konuda çocuğunu teşvik ederken bazıları ise çocuğunun sportif faaliyetlere katılımını gereksiz bulup bu faaliyetleri önemsememektedir (Güven ve Öncü 2011).

Günlük iş hayatı sosyal hayat ve rutin alışkanlıkların yanında sağlıklı bir postüre sahip olmak için fiziksel aktivite önemlidir. Bu aktiviteleri normal hayatın bir parçası haline getirmeye başlamak genç yaşlarda daha mümkündür. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor dersleri eğitimde önemli bir yere sahip olmuştur. İnsan fiziksel olarak sağlıklı hissettiğinde ruhsal olarak da iyi hissetmektedir. Bireylerde sağlıklı bir gelişim için fiziksel hareketliliğin önemi yadsınamaz. Beden eğitimi ve spor dersleri sadece yeteneğe bakmayıp büyüme ve gelişime de katkı sağlar. Bu yüzden çocukluk ve ergenlik döneminde de fiziksel aktiviteye katılım oldukça önemlidir. Fakat dijital çağ ve teknolojinin insan hayatını kolaylaştırmasıyla birlikte günümüzde çocuklar zamanının büyük çoğunluğunu evde teknolojik aletlerle geçirmektedir. Ebeveynlere bu konuda büyük iş düşmektedir. Günümüz çocuklarını tekrar oyun ve etkinlik alanlarına kazandırmaya özen göstermelilerdir (Akdoğan 2017).

2.7. Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersi

Okullarda eğitim öğretimin 8 yıl zorunlu olmasıyla birlikte beden eğitimi ve spor derslerine verilen değer de artmıştır. İlkokul çağlarında öğrenciler vücudunu tanımaya başlayarak dengede kalabilmeyi, basit hareketlerle tanışarak belli kurallara uymanın önemini kavrarırken ortaokulda daha karmaşık hareketlerle karşılaşp bunları uygularken zamanla yarışmayı ve planlı fiziksel aktiviteye yönelik temel bilgi ve becerileri öğrenmektedir (Kır 2012).

Günümüz eğitim programlarında öğrenci merkezli eğitim ön planda olduğu için eski öğretim programlarına göre öğrencilerin derslerde daha aktif olmaları ve yaparak yaşayarak öğrenmeleri sağlanmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinde de öğrenci merkezli yaklaşımdan dolayı öğretim yöntem ve tekniklerinde bazı değişiklikler ön plana çıkmıştır. Yapılandırıcı yaklaşım göz önünde bulundurulduğu için eğitim fakültelerinde ve spor akademisi bölümlerinde verilen eğitimlerde beden eğitimi ve spor dersinde buluş yoluyla öğrenme tekniklerinin üzerinde durularak öğrencilere de buluş yoluyla öğrenmeyi kavratmak öğrenmeyi kolaylaştıracağı düşünülmektedir (Şirinkan ve Erciş 2009).

Uygulamaya konulan bu yeni yöntemle öğrencinin kendi başarısını ölçmesi sağlanarak öz değerlendirme yapmasına da ortam oluşturmaktadır. Bu dersle amaçlanan diğer bir unsur ise öğrenci sporu sadece okulda yapmakla kalmayarak hayatının bir parçası haline getirmesi için güdülemektir. Fakat beden eğitimi ve spor ders saatleri yetersiz olduğu için öğretmenler tarafından öğrencileri spora özendirme ve teşvik etme konusu da yetersiz kalmaktadır. Bu gibi olumsuzluklara rağmen öğrencilerin ders dışında ilgilendiği sportif etkinlikler de sporu önemsemeleri açısından takip edilmelidir. (Şirinkan ve Erciş 2009). Öğrencilerin sporu süreklilik haline getirmesi için uygun ortam yaratılıp imkanlar dahilinde ilgisini çeken spor branşına yönlendirmek etkili olabilir. Bu bağlamda öğrencileri sporun içine katmak için önce oluşabilecek engelleri tespit edip bunları ortadan kaldırmak işe yarayacaktır (Sütçü 2021).

Okullarda beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanış biçimine baktığımızda Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu beden eğitimi ve spor dersi plan ve programları hazırlanırken uygulanabilirlik düzeyinin göz önünde bulundurulmadığı ve programın içinde yer alan diğer kültür derslerinin daha ağırlıklı işlenmesi öngörüldüğü için beden eğitimi ve spor derslerine yeteri kadar zaman ayrılmadığı görülmektedir. Gelişmiş toplumlarda spor kültürünün çok yaygın olduğu ve spor yapmak için gerekli ekipmanlara ve spor ortamına ulaşılabilirlik daha rahat olduğu görülmektedir (Yetim 2000).

Sportif faaliyetler konusunda yeteneği olan bireyleri doğru yönlendirmek için bilinçli beden eğitimi ve spor öğretmenlerine ihtiyaç vardır. Bireye yeteneği doğrultusunda doğru antrenman teknikleri uygulandığında bireyi bir üst seviyeye taşımak mümkündür. Fakat bu dönemlerinde bilinçsiz öğretime denk gelmeleri durumunda bireyler fizyolojik ve ruhsal olarak çöküntü yaşayacak ve spora küsmeye ihtimali kaçınılmaz olacaktır. Bu bahsedilen durumlar göz önüne alındığında spor geleceği açısından özen gösterilmesi gereken konulardan biri de bu işi iyi bilen beden eğitimi ve spor öğretmenleridir. Bireyleri her yönüyle cesaretlendirip özgüven kazandırarak fiziksel aktivite sırasında zorlanmalarına izin vermeden antrenman yaptırılmaları gerekmektedir. Disiplinler arası geçiş tekniği uygulanıp müziği de sporla bağdaştırmak çocukları motive edebilir. Her sportif aktiviteye özgü antrenman tekniği vardır, eğitimciler bunu da göz önüne alarak ilerlemelidir. Birey küçük yaşlardayken sporu hayatının bir parçası

yapması açısından bireyin canını yakarak ya da zorlayarak fiziksel aktivite yaptırmak yerine motive olmasını sağlayacak teknikler tercih edilmelidir (Çoknaz 2016).

Okullarda beden eğitimi ve spor dersinin hedefleri doğrultusunda, bireylere hayatları boyunca devam ettirecekleri fiziksel ve sportif faaliyetler aracılığıyla beceriler katmak, bireylerin daha sağlıklı ve enerjik yaşam sürmelerini sağlamak, bireyin beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili bilişsel yeteneklerini geliştirerek bir sonraki öğretim programına hazırlamak ve topluma daha sağlıklı ve daha sosyal bireyler kazandırmak hedeflenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşılabileceği düşünülmektedir:

- Değişik spor dallarına yönelik hareket becerileri edinir ve edindiği becerileri okul dışında da uygular.
- Öğrendiği bedensel hareketlerle alakalı ilkeleri farklı fiziksel faaliyetler esnasında veya spor yaparken uygular.
- İlgilendiği spor dalı ile ilgili öğrendiği teknik, taktik ve stratejileri spor müsabakalarında kullanır.
- Beden eğitimi ve sporun sağlıklı yaşama kattığı olumlu etkileri açıklar.
- Bedenen ve ruhen sağlıklı olmak ve bunu koruyabilmek için fiziksel faaliyetlere katılımın sürekliliğini alışkanlık haline getirir.
- Sporla ilgili manevi değerlerimizi korur.
- Beden eğitimi ve spor dersi sayesinde kendini kontrol etmeyi ve yönetmeyi öğrenir.
- Sportif aktiviteler aracılığıyla bireyler güzel ahlak, iş birliği, sosyal beceriler, dürüst oyun, sorumluluk bilinci, doğaya ve hayvanlara yaşadığı topluma karşı duyarlı olma ve her konuda farklılıklara saygı duyma gibi önemli özellikleri gelişir (MEB 2018).

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı oluşturdukları bakış açıları, hem bireylerin derse karşı motivasyonlarının artmasını hem de dersin hedeflerine ulaşmayı olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Bu durumdan yola çıkarak öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının farklı demografik faktörler açısından araştırılması ve yaşanan sorunların üzerinde durulması bu dersin hedeflerine ulaşmak açısından büyük önem arz etmektedir (Atik 2020).

2.8. Tutum

İnsan hayatı boyunca çevresiyle sürekli etkileşim içinde olan bir varlıktır. Bu bağlamda içinde bulunduğu toplum ile ilgili sürekli fikir edinmekte ve edindiği fikirler doğrultusunda toplum içindeki değer yargılarını oluşturmaktadır. İnsanın karakterini düşünce yapısını oluşturan bu değerler sonucunda birey yaşadıkları olaylar veya durumlara karşı farklı tavır ve davranışlar içindedir. Bu tavır ve davranışlar tutum kavramını oluşturmaktadır (Çöllü ve Öztürk 2006).

Tanımaya bakıldığında tutumun her bireyin kendine ait içsel bir özelliği olduğunu, bundan dolayı tutumun ölçülebilir veya gözlenebilir bir eylem olmadığını fakat bireylerin davranışlarının ardında yatan ve o bireyin kendine özgü gösterdiği eğilim olduğunu görmekteyiz. Sonuç olarak tutumlar gözle görülebilir davranış değildir ama davranışı etkileyen bir eğilimdir (Hotaman 1995). Tutumlar bir şeyi öğrenirken gelişen duygu ve düşünceleri yönlendirerek insan davranışlarına doğrudan veya dolaylı etki eden bir süreçtir. Tutumlar ahlak ve inanç sistemi içinde oluşup olumlu ya da olumsuz sonuçları olduğu araştırmalar doğrultusunda karşımıza çıkmaktadır. Bu tür durumlar da öğrenme durumunu doğrudan etkilemekte ve yaşantılara da etki etmektedir (Bozdoğan ve Yalçın 2005).

Literatürde beden eğitimi ve spor dersine yönelik geliştirilen tutumların farklı şekilde ele alındığı çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların temelinde bireylerin bu derse yönelik ilgi ve istekleri doğrultusunda yönlendirmeler yapıp öğrencileri spora kazandırmak vardır. Çünkü hedefte spora karşı olumlu tutum geliştirmeleri beklenmektedir. Ele alınan bu çalışmalara bakıldığında beden eğitimi ve spor dersine karşı olumsuz tutum geliştiren bireylerin de olduğu görülmüştür. Bireyler derse karşı ilgili ve olumlu duygular içinde olduklarında dersin hedeflerine ulaşmak öğretmen ve öğrenci açısından da kolaylaşmakta ve dersin hedeflerine yönelik daha verimli çalışmalar yapılmaktadır. Bunlar neticesinde öğrencilerin normal yaşamlarında da spora yer vermeleri ve sporu hobi haline getirme olasılıkları artmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersi ile eğitim birbirini tamamlayan bir bütün olarak düşünülebilir. Birey okul ortamında akademik olarak gelişirken psikolojik ve fizyolojik olarak gelişmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda eğitim öğretimin her kademesinde bu dersin yer alması önem arz etmektedir. Sadece yeteneği olan bireylere yönelik değil bütün bireyleri

içinde barındıran fiziksel etkinlikler düzenlenmeli ve yetenekli bireylere yetenekleri doğrultusunda yol gösterirken diğer bireylere de fiziksel aktiviteye sürekli katılmayı teşvik etmenin asıl amaç olduğu bir ders iklimi yaratılmalıdır (Yağcı 2012).

Bireylerin tutumları zaman içinde değişkenlik gösterebilmektedir. Yani bir derse karşı edinilen pozitif tutumlar zamanla negatife dönüşebilir veya negatif tutumlar yerini pozitif tutumlara bırakabilir. Bu tutumların davranışın temelini oluşturup bu davranışları yönlendirdiği göz önüne alınırsa bireylerin bir derste başarılı sonuçlara ulaşabilmeleri için o derse karşı pozitif tutum sergilemeleri önem arz etmektedir (Asma ve Aras 2020).

Bireylerin göstermiş olduğu davranışların oluşmasında büyük öneme sahip olan tutumlar, sergilenen davranışın olumlu veya olumsuz şiddetini belirlemektedir. Tutumun normal birey yaşantısında önemli bir yeri olduğu gibi eğitim öğretim hayatında da etkili olduğu son yıllarda yapılan çalışmalar sonucu ortaya konmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin okula, öğretmene ve eğitim hayatındaki diğer etkenlere karşı geliştirdikleri tutumlar akademik başarıya da yansımaktadır (Kavas 2013).

Bireyler hayatlarının farklı zamanlarında düşünce yapısı, hayata bakış açısı ve karakteristik yapısı farklı olan birçok insanla aynı ortamı paylaşmak durumundadır. Sürekli farklı insan yapılarını tanıyan birey her duygu ve düşünceye karşı aynı tutumları beslemesi mümkün değildir. Bireyler içinde bulunduğu çevreye kimi zaman olumlu kimi zaman olumsuz tutumlar sergileyebilmektedirler ve bireyin sevdiği bir kişi, nesne veya iş bir olaya karşı bir başkasın olumsuz duygular hissetmesi olasıdır. Bahsedilen bu durumlar bireylerin çevresindeki olaylara veya olgulara karşı sergiledikleri tutumları göstermektedir (Kocaer 2018).

2.9. Tutumun Oluşmasını Etkileyen Faktörler

Bireylerde tutum faktörü aile içinde başlayarak çevre ile etkileşim sonucu edinilen bilgi ve tecrübelerin kendi arasında örgütlenmesi sonucuyla gelişmektedir. Bu örgütlenme bazı faktörlere bağlı olarak geliştiği için söz konusu tecrübeler değiştikçe tutumlar da olumlu veya olumsuz olarak değişebilmektedir ya da birey yeni tutumlara sahip olabilmektedir. Bu değişim süreci bireyin inancına, duygu ve düşüncelerine ve olgunlaşmayla birlikte farklı bakış açısına bağlı olabilmektedir. Bireylerin bir olaya

veya duruma karşı olumsuz tutumlarını azaltmada etkili yolların başında o duruma karşı güdülenmesi gelmektedir (Özyalvaç 2010).

İnsan çocukluktan itibaren yaşadığı çevreye karşı olumlu veya olumsuz tutumlar sergilemektedir. Bireyin geliştirdiği tutum herhangi bir derse, bir meslek grubuna, siyasete, veya bir kuruluşa karşı olabilir. Örneğin birey çevresindeki arkadaşlarına, mahallesindeki bir markete bir öğretmene veya bir siyasi partiye karşı tutum oluşturabilir. Bu nesnelere karşı gelişen tutumlar olumlu yönde ise o nesneden hoşlanma, o durumu destekleme ve o nesneye yönelik olumlu davranışlar sergileme görülebilir. Fakat o nesneye yönelik tutumlar olumsuz yönde ise nesneden uzak durma, o nesneye karşı negatif yorumlar veya tepkilerde bulunma gibi olumsuz davranışlar görülebilir (Özcan 2018).

Bireylerin edindiği tutumlarda özellikle küçük yaşlardaki deneyimleri de etkilemektedir. Bireyin yaşantıları sonucu ortaya çıkan öğrenmeler, edinilen ön yargılar, yaşadığı toplumun inancı ve değerleri, bireyin kişiliği, eğitim seviyesi önemli belirleyiciler arasındadır. Tutumların sportif aktivitelere katılım üzerinde de yön verici rolü vardır. Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin öğrenci tutumlarının göz önünde bulundurulması öğrencilerin derse karşı ilgisini ve verimliliğini arttırmak için büyük önem taşımaktadır (Özyalvaç 2010).

2.10. Tutumu Oluşturan Ögeler

Tutum faktörünün kendi içinde farklı ögeleri bulunmaktadır. Tutumun yapısını tam olarak kavramak amacıyla bu özellikleri iyi anlamak önemlidir. Tutum kelimesinin anlamını farklı düşüncelerden ayırt etmek için bu ögeler önemlidir (Güney 2016). Bunlar:

2.10.1. Bilişsel Öge

Tutumun alt başlıklarından biri olan bilişsel öge araştırmaların birçoğunda zihinsel öge olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra bilişsel öge için farklı tanımlar yapan araştırmacılar da mevcuttur. Bernstein ve diğerleri, zihinsel ögeyi birtakım inanış biçimi olarak tanımlamıştır. Penner, zihinsel ögeyi tutumla ilgili inanış şekillerinden meydana gelen durum olarak adlandırmışlardır. Taylor ve ark, zihinsel ögeyi kişinin elde ettiği

tutumlarından yola çıkarak içinde barındırdığı fikir, düşünce yapısı ve inanış biçimini kapsayan unsur olarak yorumlamıştır (Ulutaş 2018).

2.10.2. Duyuşsal Öge

Bireyler karşılaştıkları olay veya duruma karşı pozitif veya negatif tutum geliştirmeleri daha önceki yaşantılarına bağlıdır. Eğer birey bir olaya karşı pozitif duygu ve düşünceler içindeyse daha önce bu olayla etkileşim içinde olmuş ve olumlu tutum geliştirmiş demektir. Bu da duyuşsal ögeyi göstermektedir (Altuntaş 2004).

Sosyal varlık olan insan, yapısı gereği etkileşim içinde doğup bütün hayatını da çevreyle farklı etkileşimler kurarak tamamlamaktadır. Bireylerin hayatının önemli bir parçası olan insani ilişkiler bir kişinin diğer kişilere karşı gösterdiği tutum ve davranışlar bütünüdür. İnsanlar arası etkileşim, bireyin kendini yaşadığı topluma aidiyeti olarak düşünülebilir. Sosyalleşme ihtiyacı kişilerde ruhsal iyi hissetmek için önemlidir (Yılmaz 2019).

2.10.3. Davranışsal Öge

Davranışsal ögeyi ele alırken gösterilen her tavıra direkt davranışsal öge ile ilişkilidir demek doğru değildir. Örnek verilecek olursa bir kız öğrenci voleybol branşına yönelik olumlu tutum geliştirebilir. Bu öğrenci voleybolun fiziksel olarak sağlıklı olmak için bedene faydalarının ne derece önemli olduğunun farkındadır (bilişsel öge), voleybol branşıyla alakalı müsabakaları veya haberleri izlemek hoşuna gidebilir (duygusal öge) ve bu spor dalını yapmaya karşı istekli olabilir (davranışsal öge). Fakat örneğimizdeki öğrenci toplum yapısı veya çevresel koşullar el vermediği için sokaklarda veya okul ortamında voleybola yeterince zaman ayıramayabilir. Farklı bir ifade ile voleybol sporunu yapmaya yönelik olumlu bir tutum gösterse de normal yaşamında voleybol oynamaktan geri kalabilir. Bu bağlamda bireylerin çevresindeki durum, olay veya kavramlara karşı sergiledikleri tavır ve düşünceleri bize tutumları konusunda yol gösterebilir. Fakat bireylerin sergilediği duyuşsal ve davranışsal tutumların ortaya çıkması ve tespit edilme aşamasında doğru sonuca ulaşamayabiliriz. Bunun sebebi de bireylerin içinde bulunduğu toplum ve çevre yapısı ile olaylara veya objelere karşı besledikleri tutumların örtüşmemesi sonucu bireylerin tutumlarını uygulama aşamasında zorluk çektiğinden kaynaklandığı söylenebilir (Aras 2013).

Tutumun ögeleri arasında güçlü bir bağlantı olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak birey yaşadığı bir olayın hoşuna gitmesi gereken yönlerini düşünmesi zihinsel ögeyi, bireyin o olaydan hoşnut olması duyuşsal ögeyi, ve bu düşüncesini hareketleriyle karşı tarafa yansıtması davranışsal ögeyi ifade etmektedir (Altuntaş 2004).

Sonuç itibariyle bireyin çevresinde farklı nesnelere veya olaylara karşı besledikleri duygu ve düşünceler bize tutumları ile ilgili bilgi verebilir fakat bazı duyuşsal tutumlar hakkında net bir bilgi alamayabiliriz. Bunun sebebi de kişilerin olaylara karşı beslediği tutum ile içinde yaşadığı toplumun kişiden beklentileri arasındaki bağlantısızlıktan dolayı olduğu düşünülebilir (Onan 2022).

2.11. Tutum ile Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi

Beden eğitimi ve spor dersi diğer derslere göre uygulama ağırlıklı olduğu için araştırmacılar tarafından beden eğitimi ve tutum bağlantısı ile ilgili daha fazla araştırma gereksinimine ihtiyaç duyulmuştur. Yapılan çalışmalar bireylerde yaş ve cinsiyet faktörünü göz önüne alıp pozitif veya negatif olarak geliştirdikleri tutumları kapsamaktadır (Kangalgil ve ark 2006).

Beden eğitimi ve spor dersi ülkemizde okul müfredatlarında yer alması kadar çok önemli bir yere sahip olduğunu kavramak da uzun yıllar sürmüş ve bu derse karşı hala gereken önemin verilmediği düşünülmektedir. Önce bireylerin sonra toplumların gelişmesinde fiziksel aktivitelere katılımın önemi yadsınamaz. Çünkü fiziksel faaliyetler bireyin farklı yönlerden gelişmesine katkı sağlayan birçok özelliği içinde barındırmaktadır. Bunlardan yola çıkarak eğitim sisteminde büyük bir yere sahip olan beden eğitimi ve spor derslerine karşı öğrencilerin sergilediği tutumları ve dersten aldıkları doyum oldukça önemlidir. Bu bağlamda öğrencilerin sergiledikleri tutumların olumlu yönde gelişmesi için önce ailenin desteğinin alınması daha sonra da öğrencinin yapabileceklerinin farkına varması için beden eğitimi ve spor öğretmeninin desteği önemli bir yere sahiptir (İnan 2021).

Öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine ve öğretmenine karşı tutum geliştirirken çevresel faktörler de buna etki etmektedir. Bunlar yaş ve cinsiyet faktörü, bireylerin sosyal hayatta fiziksel aktiviteye katılıp katılmama durumu, ailenin beden eğitimi ve

spor dersine yönelik düşünce yapısı, okulun imkanları ve bireyin içinde yaşadığı sosyokültürel ve ekonomik durumu gibi faktörlerdir (Güllü 2016).

Bireyler bir olgu veya olaya karşı olumlu tutum geliştirmişse bunu davranışa dönüştürmesi daha kolaydır, olumsuz tutuma sahipse bunu davranışa dönüştürmesi daha zor olacaktır. Bireylerin herhangi bir konuya yönelik aldıkları eğitimin etkili ve verimli geçmesi onların o konuya yönelik tutumlarıyla doğru orantılıdır. Bu durum diğer dersler gibi beden eğitimi ve spor dersinde de aynı sonuçlar verir. Öğrencilerin spora karşı olumlu tutum sergilemeleri beden eğitimi ve spor dersi planlarının verimli uygulanmasını sağlayıp dersin genel hedeflerine daha kolay ulaştırarak öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda sportif faaliyetlere karşı istekli olmasına hazırlayabilir (Demirhan ve Altay 2001). Bunun yanı sıra beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumsuz tutum geliştiren öğrenciler derse katılmakta istekli olmayıp dersin akışını bozup dersi sabote ederek dersin işlenmesine engel olacak davranışlarda bulunabilir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik geliştirilen tutumların altındaki etkenler herkesçe bilinmektedir. Bu bağlamda aile faktörü, arkadaş çevresi, toplum, öğretmen ve antrenörlerin desteği, küçük yaştan itibaren düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılma fırsatı beden eğitimi ve spor derslerine karşı öğrencilerin olumlu tutuma sahip olmasında en etkili faktörlerdir (Özer ve Aktop 2003).

Eğitim ve öğretim sürecinde kritik bir yere sahip olan beden eğitimi ve spor dersi çocukların kişilik eğitimi için de oldukça önemlidir. Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, öğrencilerin kendi yeteneklerinin farkına varıp birden fazla branşı öğrenmelerini sağlayıp gelişimlerine destek olmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinin temel yapısında hareket eğitimi olduğu için önce birey sonra toplum olarak daha sağlıklı bireyler yetiştirmeyi hedefler. Beden eğitimi ve spor derslerinin temel amacı öğrencilerin eğitim sürecinde farklı yönlerini keşfedip bu özelliklerini tanınmasını sağlamakla birlikte öğrencilerin hareketli yaşama yönelik olumlu tutum ortaya koymalarını hedeflemektir (Hünük ve Demirhan 2003).

Beden eğitimi ve spor derslerinin en önemli amaçlarının başında bireyleri bütün yönleriyle geliştirip en üst seviyeye gelmesini sağlamak vardır. Bu dersin asıl amaçlarının yerine getirebilmesi için öğrenci, öğretmen, okul atmosferi ve idare arasında pozitif ve sağlıklı bir uyum olması gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor

dersinde beden eğitimi öğretmenleri ve öğrencilerin dersten yüksek verim alması için öğrenci ve öğretmen ilişkisi ve öğrencinin derse karşı gösterdiği tutumlar son derece önemlidir (Gülüm 2008). Literatürde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını inceleyen birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların genel amacı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı geliştirdikleri tutumları olumlu yönde değiştirmektir. Bu derse yönelik geliştirilen tutumlar genellikle olumlu olsa da farklı sebeplere bağlı olarak olumsuz tutum geliştiren öğrenciler de olabilmektedir. Bu noktada önemli olan olumsuz tutum besleyen öğrencileri tespit ederek nedenlerini araştırıp daha sonra spora karşı bakış açılarını olumlu yönde değiştirmek dersin işlevlerinden yararlanmalarını ve dersin daha verimli geçmesini sağlayacaktır (Saridede 2018).

Beden eğitimi ve spor dersleri bireylere fiziksel olarak olumlu katkılar sağlamanın yanında bilişsel ve duyuşsal katkıları da olduğu düşünülmektedir. Öğrenci derste bir fiziksel aktiviteyi istenilen ölçüde başardığında öğretmeni ve arkadaşları tarafından takdir edildiğinde yaşadığı mutluluk onu derse karşı daha motive edeceğini öngörülmektedir. Beden eğitimi ve spor dersi ile mutluluk arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Bundan yola çıkarak mutluluk kavramı incelenmiştir.

2.12. Mutluluk

Mutlu olma kavramı araştırmacıların her daim merak duygusu içinde olduğu bir konu olmuştur. Birey akıl yoluyla hareket eden bir varlık olsa da birçok konuda bireyi sadece bilişsel yönüyle ele almak yanlış olduğu kabul edilmiştir. Bu bağlamda insanın duygu durumlarına yoğunlaşarak araştırma süreçleri başlamıştır. Araştırma sürecinde bireyin mutlu olma, heyecanlanma, üzüntü, öfke duyma gibi duyguları barındırdığı gözlenmiştir. Çok eski çağlara dayanan lakin güncelliğini hala koruyan mutluluk anlamını tam olarak ifade edebilmek hala kolay değildir. Fakat basit düşünülduğünde duyulan hissin olumlu olarak değişimi olarak düşünülebilir (Özcan 2021).

Mutlulukla alakalı literatürde çok fazla tanım yapılmıştır. Bununla birlikte mutluluk kavramı incelenmeye devam etmekte, mutluluğun anlamını tam olarak karşılayacak tanımlar araştırılmaktadır. Mutluluk kavramı, olumlu ve güzel düşünce, güzel ahlak, çevresine kültürüne ve değerlerine saygılı olma hali olarak tanımlanmaktadır (Wojcik ve ark 2015).

Mutluluk insanoğlunun varoluşundan bu yana anlamak ve tanımlayabilmek için üzerine çalışılan bir kavramdır. Bazı felsefeciler mutluluğu, insanın en yoğun ve yüksek derecede duygu içinde olması olarak tanımlamışlardır ve mutluluk içinde yaşamının yöntemleriyle ilgili çok fazla fikir ortaya sürmüşlerdir (Kangal 2013).

Mutlu olmak geçmişten günümüze bütün insanlığın en önemli amacıdır. İnsanlar daha kaliteli ve daha güzel bir yaşam sürmek için uğraş içindedirler. Mutluluğun anlamı Türk Dil Kurumunda hayal edilen emele ulaşmaktan duyulan haz, memnuniyet, mesut ve bahtiyarlık olarak belirtilmektedir. Mutluluk durumu insanın yaşamından aldığı doyum sonucu yaşadığı olumlu hislerdir. Mutlu olmak insanın hayata bakış açısını olumlu yönde değiştirip daha anlamlı bir hayat yaşamasını sağlamaktadır. Bu tanımlar göz önüne alındığında mutluluk kavramı insan hayatı boyunca sürekli elde etmeye çalıştığı ve bu yönde sürekli çaba içinde olduğu eğilim olarak karşımıza çıkmaktadır (Sarı Aydın 2023).

Veenhoven (2010), mutluluğun iki farklı anlamı olduğunu dile getirmektedir. Bu anlamlardan birine nesnel mutluluk adını vermiştir. Güzel hayat şartları, çevreyle uyum içinde yaşama, özgür olma gibi bileşenler nesnel anlamda mutluluğu oluşturmaktadır. Diğerine ise öznel mutluluk adını vermiştir, bunlar da ruhen huzurlu hissetme ve içsel doyum gibi bileşenlerdir (Yılmaz 2019).

Öznel mutluluk kavramı geçmişten itibaren araştırmacıların merak ettiği önemli bir konu haline gelmiştir. Birey beynini kullanarak hareket eden varlıktır. Bireylerin aklı üzerine incelenen çalışmalar fazla olsa da bir noktadan sonra mutluluğu sadece bilişsel yönde araştırmanın eksik olduğu fark edilmiştir ve bireylerin içsel dünyasına yönelerek duygular üzerinde de araştırma süreçleri çoğalmıştır. Bu araştırma sürecinde bireyin birçok duyguya sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar; huzur, neşe, coşku, kızgınlık ve üzüntü duygularıdır. Eski çağlardan beri üzerinde durulan ve hala tam tanımı yapılamayan mutluluk kavramı günümüzde de güncelliğini korumaktadır. Fakat basit haliyle ele alındığında yoğun hissedilen olumlu duygular bütünü denilebilir (Özcan 2021).

Bir başka ifadeyle öznel mutluluk, insanların hayal ettiği yaşam ile içinde bulunduğu yaşamın birbirine yakın veya uzak olması ile şekillenir. Mutlu olma hali aslında

insanların daima ulaşmak istedikleri ve buna yönelik çaba sarf ettikleri evrensel olduğu düşünülen iyi hissetme halini ifade etmektedir (Büyükdüvenci 1993).

Sonuç itibariyle mutlu olma kavramı özellikle son yıllarda her anlamda birçok araştırmacının ilgisini çekmiştir. Son yıllardaki salgın hastalıklar, küresel anlamda ekonomik krizler ve doğal afetler sonucu değişen ekonomik düzeylerin insanlar üzerindeki etkisi mutluluk ile ilgili araştırmaların yoğunluk kazanmasına zemin hazırlamıştır (Sarı 2023).

2.13. Mutluluğu Etkileyen Faktörler

Bireylerin mutlu olmaya yönelik hayatlarında önem verdiği değişkenlerin bazıları sağlık, iş, başarı, güç, sevmeye-sevilme duygusu ve ekonomik özgürlüktür. Bireylerin kişisel farklılıklarına göre bu değişkenlerin öncelik sırası değişebilmektedir (Selim 2008).

Mutlu olmayı etkileyen değişkenler arasında bireysel tercihlerle beraber çevre de önemli paya sahiptir. Bunlar eğitim durumu, medeni durum, kişilik özellikleri, gelir durumu olarak sıralanabilir (Kangal 2013).

Mutluluk kavramı insanın içinde bulunduğu olumlu duygu ve düşüncelerini yansıtan bir durumdur. Günlük yaşamın yanı sıra okul ve iş hayatında da mutlu olma halinin bir karşılığı vardır. Çalıştığı ortamda bireyin iyi hissetmesi, sağlıklı bir iş atmosferi oluşturması ve psikolojik yönden sağlam olarak işini yürütmesi mutluluk kavramıyla ilişkilidir (Keser 2018).

Bireyin iş veya okul hayatında karşılaştığı olumsuz durumlar karşısında yaşadığı psikolojik problemler bireye hem ruhen hem fiziken zarar vererek sağlık problemleri yaratabilmektedir. Bireyler iyimserlikten çok olumsuz durumların üzerinde yoğunlaşarak umutsuzluğa kapılarak olumlu düşünceleri geri plana atmaktadır. Bu bağlamda literatürde de psikolojik iyi olmayla alakalı çalışmalar üzerinde durulduğu görülmektedir (Nedim Bal 2014).

İnsanların sosyal hayattaki mutluluk düzeylerinin yanı sıra iş hayatındaki mutluluk düzeylerinin de eskiye göre daha fazla üzerinde durulması hem bireysel hem de toplumsal yönden önem arz etmektedir. Bireyin iş hayatındaki mesleki doyumunu daha

verimli, daha motive bir şekilde çalışıp topluma yararlı bir birey olmasını sağlarken bunun sonucunda da yaşam kalitesinin artmasına zemin hazırlamaktadır (Keser 2018).

Lyubomirsky ve ark (2005), mutluluk kavramının belirleyicilerini üç ayrı başlık altında toplamışlardır. Bu yaklaşıma göre mutluluğun oluşmasında etkili faktörler şunlardır: içinde bulunulan hayat şartları, aileden gelen kalıtsal özellikler ve amaçlı etkinlikler. İlk olarak değinilen faktörler: yaşam koşulları, sosyal çevre, ekonomik düzey, eğitim düzeyi, yaş ve cinsiyet gibi değişkenlerin mutluluğa %10 oranında etkisi olduğunu söylemektedir. İkinci değinilen faktör: bireylerin aileden gelen genetik özelliklerin mutluluğa %50 oranında etki ettiği saptanmıştır. Üçüncü ve son belirleyici faktör ise arzulanan yaşam doğrultusunda gerçekleşen amaçlı etkinliklerin mutluluğu %40 etkilediği saptanmıştır. Bu amaçlı etkinliklere örnek olarak: sosyal ilişkilerin gelişmesi, iyimserlik, dini inancın gereklerini yerine getirmek, kendini ve bakış açısını geliştirmek denilebilir. Amaçlı etkinliklerin ortak özellikleri sonradan öğrenilebilir, değiştirilip geliştirebilir olmasıdır. İnsanların mutlu olabilmeleri için bu faktörleri dikkate alarak iyileştirme ya da geliştirme çabası içine girmeleri gerekmektedir.

Rath ve ark (2010), yaptıkları araştırmada mutluluk faktörünün ortaya çıkması için beş temel etkeni önem sırasına göre şöyle belirlemişlerdir:

- Mesleki anlamda iyi olma durumu: Zamanın nasıl ve ne şekilde geçtiği yeri açıklar.
- Sosyal anlamda iyi olma durumu: Bireyin içinde yaşadığı toplum bakımından mutluluk durumunu açıklar.
- Ekonomik anlamda iyi olma durumu: Bireyin ekonomisinden her anlamda tatmin olması durumunu açıklar.
- Bedensel iyi olma durumu: Bireyin bedensel olarak güçlü ve sıhhatli olma halini açıklar.
- Toplumsal anlamda iyi olma durumu: Bireyin toplumdaki yerini ve topluma ayak uydurma halini açıklar.

Bahsedilen bu önemli etkenleri Rath ve ark (2010), önem sırasına göre dizmiş olsalar da bunların herhangi birinin diğerlerine göre daha fazla istek duyulması durumunda,

kişilerin mutluluk hallerinin olumsuz yönde etkileneceği, mutluluğa ulaşmak için ise bütün faktörlerin eşit bir şekilde arzulanmasıyla ulaşılabileceğini vurgulamaktadırlar.

2.14. Mutluluk ile Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi

Bireylerin en temel ihtiyaçlarından birisi mutlu olmaktır. Bireyler mutlu olduğunda kendilerini daha güvende ve daha özgüvenli hissetmeleri de beraberinde gelir. Çünkü mutlu olmak hayatın her anını daha anlamlı kılacak bir özelliğe sahiptir. Mutluluk hissi her insanda farklı yoğunluktadır. Bir hedefe veya hayale ulaştığında insan mutluluk duygusunu yoğun olarak yaşamaktadır. Ayrıca mutlu olduğunda insanların sosyal iletişimi kuvvetlenmekte ve bu olgu insanın hayatında olumlu değişikliklere ve hayata karşı daha pozitif bakmasına zemin hazırlamaktadır (Sönmez 2017).

Geçmişten bugüne insanların daima ulaşmak istedikleri mutluluk faktörü en basit haliyle yaşamdan memnun olma, içsel olarak iyi hissetme moral ve motivasyonun yüksek olması olarak açıklanmakta olup insanların mutluluk düzeylerini arttırmaya yönelik fiziksel ve ruhsal olarak kendilerini iyi hissedecekleri faaliyetlerden söz edilmiştir. Bunlar: yaratıcılık, hayal gücü, sanatsal faaliyetler ve sağlıklı yaşam tarzı edinebileceğimiz ve bir bütün olarak kendimizi iyi hissedebileceğimiz beden eğitimi ve spor dersi aktiviteleridir (Bülbül ve Giray 2011).

Mutluluk algısı, gerçekleştirilmek istenen bir eylem veya amaçlanan bir başarıyı elde etmeyle birlikte yaşanan başarıma duygusu sonucunda olumlu duyguların artması olarak düşünülebilir. Bu düşünceler göz önüne alındığında sportif aktivitelere katılıp galip gelen bireylerin bu duyguları yaşama ihtimali yüksektir. Okul yaşantılarının yanı sıra normal hayatlarında da sportif olarak aktif olan bireylerin diğer bireylere göre daha hayat dolu, yaşamdan keyif alan bireyler olacağı öngörülmektedir (Ayyıldız 2021).

Düzenli ve sürekli olarak fiziksel aktiviteye hayatlarında yer veren bireylerin aktivite sonrası kendilerini yenilenmiş, enerjik ve canlı hissetmeleri fiziksel aktivitenin mutluluk konusundaki önemli rolünü de ortaya koymaktadır (Mumcu ve Mumcu 2019).

2.15. Tutum, Mutluluk ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi İlişkisi

Mutlu hissetme durumunun tutum ve davranışları da olumlu yönde değiştirmeye yönelik etkisi olduğu için bireyin olaylara veya durumlara karşı pozitif bakış açısı

geliştirmesini sağlar. Mutlu bir bireyin çevresine karşı tutumları olumlu yönde değişerek, içinde bulunduğu toplumla kurmuş olduğu sosyal ilişkileri geliştirerek karşılıklı iletişimi de kuvvetlenmektedir. Aynı zamanda gerek ailevi ilişkiler gerekse sosyal yaşamındaki olumlu iletişimler bireyi mutlu ya da mutsuz olma konusunda etkilemektedir. Sosyal çevresi geniş olan bireyler zamanlarını daha dolu ve aktivite içinde geçirdikleri ve sosyal aktivitelerle motivasyonları arttığı için asosyal bireylere göre daha mutlu oldukları aşıkardır. Özellikle iletişimi kuvvetli bireylerin özgüveni de yüksek olduğu için diğer bireylere göre daha az mutsuz olurlar. Kendi halinde ve asosyal bireyler ise daha durağan ve rutin bir yaşam sürdürdükleri için yeteri kadar mutlu olmadıkları düşünülmektedir (Sönmez 2017).

Okul ortamında öğrenciler, okulun fiziki yapısına, çevresel koşullarına, eğitim öğretim sürecindeki derslere ve öğretmenlere karşı tutum geliştirirler. Bunlar arasında derslere ve bazı öğretmenlere karşı geliştirilen tutumlar öğrencilerin dersten alacağı verimi doğrudan etkilemektedir. Öğrencilerin diğer derslere karşı geliştirdikleri tutumların yanı sıra beden eğitimi ve spor dersine karşı geliştirdikleri tutum da dersten aldıkları keyfi ve verimi olumlu yönde etkilemektedir (Güllü 2016).

Beden eğitimi ve spor dersinde bireylerin mutluluk düzeylerinde beden eğitimi spor dersi öğretmenin oluşturduğu sınıf atmosferinin de etkisi vardır. Bunun yanı sıra bireylerin eğitim aldıkları okulun kalitesi, fiziksel ortamı ve spor ekipmanlarına ulaşılabilirlik de öğrencileri bu derse yönelik motive etmektedir. Öğrencilerin derse girerken yüksek motivasyon içinde olması fiziksel aktiviteye katılım ve hareket becerilerini kolay kavramayı ve kaliteli bir eğitim öğretim ortamı sağlar (Serin 2021).

Eğitim öğretimde her öğrencinin başarılı birer birey olabilmeleri için kendini o ortamın bir parçası olarak görmesi gerekmektedir. Öğrencilere yüklenen görev ve sorumluluklar iş birliği sağlanarak öğrencinin grup içinde hareket ederek üzerine düşen görevi motive olarak yapması başarılı sonuçlar doğuracaktır. Eğitim öğretim iklimindeki bütün çevresel koşullar öğrenme üzerinde etkisi vardır. Okulun fiziksel ortamı, imkanlar, eğitim öğretimin bileşenleri, öğretmen tutumları, bireyin içinde bulunduğu durum ve ebeveyn tutumları bireyin öğrenmeye karşı pozitif veya negatif tutum sergilemesinde etkili bileşenlerdir. Bireyler, gelişen zihinsel süreçler sonucu okul ortamında olumlu veya olumsuz tutumlara sahip olmaktadır. Bireylerin okul atmosferine karşı olumlu

tutum geliştirmeleri beraberinde başarıyı ve mutluluğu getireceği için bu konuda öğrenciler desteklenmelidir (Yıldırım 2020).

Öğrencilerin spora başlamadan önce hazırbulunuşluk, motivasyon ve sevince sahip olmaları bu derse yönelik geliştirdikleri olumlu tutumları doğrudan etkilemektedir. Bu etkiler yapılan farklı araştırmalar sonucu ortaya konmuştur (Kır 2012). Bunun yanı sıra öğrencilerin içinde bulunduğu aile, sosyal hayatlarındaki mutluluğu ve geçmişteki yaşantılarından aldığı doyum ve buna benzer etkenler de beden eğitimi ve spor dersine karşı geliştirdikleri tutumu pozitif veya negatif olarak doğrudan etkilediği araştırmalar sonucu ortaya konmuştur (Özyalvaç 2010). Apaçık istenen bu geliştirilen tutumların pozitif olması yönündedir. nk ocukların hem zihinsel, hem fiziksel hem de ruhen sağlıklı bir şekilde değişip gelişmeleri toplumumuzun geleceği açısından oldukça önemlidir (Göksel ve ağdaş 2016).

2.16. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutum ve Mutluluk ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Yücekaya (2020), ortaokul kademesindeki 418 öğrenciye beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutluluk düzeylerinin incelenmesi üzerine araştırma yapmıştır. Farklı değişkenler yoluyla yapılan araştırma bulgularına göre öğrencilerin bu derse karşı mutluluk düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya göre ortaokulda öğrenim gören erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersinde daha mutlu oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca düzenli olarak sportif etkinliklere katılan ve lisanslı olan öğrencilerin mutluluk düzeyleri diğer öğrencilere göre yüksek olduğu, mental ve duygusal anlamda daha güçlü oldukları görülmüştür. Son olarak 8. sınıf ğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri diğer kademelere göre anlamlı bir şekilde düşük çıktığı tespit edilmiştir. Bunun nedenleri arasında 8. sınıf ğrencilerinin sınava yönelik duydukları endişe ve stresleri ile özellikle 8. sınıf kız ğrencilerinin yaşadığı fiziksel değişim yapısıyla ilgili çevreye karşı sergiledikleri sosyal görünüş kaygısı olabileceği düşünülmektedir.

Yağcı'nın Afyon ilinde 12 ortaöğretim okulundan 400 öğrenciyle yaptığı beden eğitimi ve spor dersi tutum leği sonuçlarına göre Beden eğitimi ve spor dersinin yanı sıra normal hayatlarında da spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu

öğrencilerinin ebeveynlerinin eğitim durumlarına göre de farklılıklar ortaya çıkmıştır. Özellikle anneleri eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin bu derse karşı tutumlarının da olumsuz olduğu tespit edilmiştir (Yağcı 2012).

Uğraş ve Güllü (2020), ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersindeki mutluluk düzeyleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmaya 326 erkek ve 288 kız öğrenciyle birlikte toplamda 614 öğrenci dahil edilmiştir. Öğrenciler için beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiye bakılan araştırmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri hayattan haz duyma üzerinde pozitif anlamda katkıları olduğu verilerin analizinde kullanılan yapısal eşitlik modeli ile ortaya koyulmuştur ve araştırma sonucunda ortaokullarda beden eğitimi ve spor dersinin haftalık ders saatinin artırılması yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Alpkaya ve Çoknaz (2018), beden eğitimi ve spor dersinde ortaöğretim öğrenci tutumlarının yaş, cinsiyet ve obez olan ve olmayan öğrencilerin tutumlarını göz önünde bulundurarak araştırma yapmışlardır. Yapılan araştırmaya İstanbul ilindeki dört liseden 548 öğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre bireylerin fazla kilolarının sebebi fiziksel aktiviteye yeterince hayatlarında yer vermemeleri olarak düşünülmüş, fakat cinsiyet farkı gözetmeksizin fazla kilodaki bireylerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile alakalı bir sonuca ulaşılamamıştır. Bunun nedenleri bu bireylerin beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri tutum değil kendi hayatlarıyla ilgili nedenlerden kaynaklandığı rapor edilmiştir.

İmamoğlu (2011), tarafından fiziksel aktiviteye düzenli katılan ve katılmayan bireylerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kıyaslanıp incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmanın evrenini Ankara il merkezinde farklı ortaöğretim okullarından oluşan 558 birey oluşturmuştur. Elde edilen verilere bakıldığında ailesinde fiziksel faaliyetlere katılanlar ve arkadaş ortamıyla yapılan fiziksel faaliyetlerin derse karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir. Fiziksel aktiviteyi hayat tarzı haline getirip sürekliliğini sağlayan bireylerin bu derse karşı tutumları oldukça yüksek çıkmıştır. Buna karşın normal hayatlarında fiziksel aktiviteye yer vermeyen bireylerin derse karşı tutumları diğer öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Sportif faaliyetlere katılım gösterip göstermemede arkadaş çevresinin herhangi bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demirhan ve Koca (2004), yaptıkları bir araştırmada sportif faaliyetlere karşı katılma isteğini cinsiyet faktörü açısından değerlendirerek tutumlarını ölçmek istemişlerdir. Bulgular incelendiğinde cinsiyet faktörüne göre farklılık gözlenmiş, sonuç incelendiğinde erkek öğrencilerin spora karşı tutumları kız öğrencilere kıyasla anlamlı derecede yüksek çıkmıştır

Ulukan ve ark (2020), BESYO öğrencilerinin farklı değişkenlere göre mutluluk düzeylerini ölçmeyi hedeflemişlerdir. Burdur, Konya ve Ankara ilinden 148 kız öğrenci ve 81 erkek öğrencinin katıldığı çalışmada akademik ve sportif performansı olumlu ölçüde etkileyen mutluluk kavramının öğrencilerde üst seviyede olmasının önemi vurgulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden dengeli bir beslenme hayatı olan ve spora yönelik hedefleri olanların mutluluk düzeyleri anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Fakat sosyal hayat değişkenine göre öğrencilerin mutluluk düzeylerinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Diğer yandan kız öğrencilerin mutluluk düzeyleri erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmüştür.

Downward ve Rasciute (2011), tarafından gerçekleştirilen çalışmada sportif aktivitelere katılımın bireylerin öznel mutluluğu üzerindeki etkisini incelemek hedeflenmiştir ve sporun bireylerin mutluluğu üzerine etkisi ve mutluluk analizlerine yönelik araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada Birleşik Krallık'ta ve diğer ülkelerde fiziksel aktivitelere katılımın teşvik edilmesinin önemli bir kamu spotu haline geldiği görülmekte çünkü sportif faaliyetlerin hem bireysel hem toplumsal olarak bedenen ve ruhen sağlıklı olmayı sağladığı söylenmektedir. Mutluluğu etkileyen kişisel ve sosyodemografik özellikleri kontrol eden bu çalışmada 67 adet spor aktivitesine katılım gösteren bireylerde özellikle sosyal etkileşim sağlayan branşların diğer sportif aktivitelere göre daha fazla mutluluk üretip üretmediği de dikkate alınarak incelenmiştir. Yapılan bu araştırma ile sportif aktiviteye katılımın bireylerin öznel mutluluğu üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu ve sporun sağladığı sosyal etkileşimlerin mutluluğu daha da arttırabileceği üzerinde durulmuştur.

Yılmaz (2018), tarafından Kırıkkale ilinde 251 ortaöğretim öğrencisinin velileri üzerinde yapılan bir çalışmada sporla ilgilenen veli profilinin hem beden eğitimi ve

spor dersine hem de okul dışında yapılan sportif faaliyetlere yönelik bakış açısı spor yapmayan velilere kıyasla oldukça pozitif olduğu görülmüştür.

Öncü (2007), tarafından Mersin ilinde bir ortaokul öğrencilerinin ebeveynlerine yapılan çalışmada ise okul takımında veya bir kulübe bağlı spor yapan çocukların ebeveynlerinin spora bakış açıları pozitif olduğu araştırma sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum ailelerin de sosyal hayatlarında sportif faaliyetlere katılımını ya da çocukların yeteneğinden dolayı spora pozitif tutum göstermesiyle açıklanabilir.

Başar ve Sarı (2018), düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılmanın sıhhatli bir hayat sağladığını ve sıhhatli bir vücudun ne kadar kıymetli olduğunun altını çizerek yaptıkları araştırmaya fiziksel hareketlilikten uzak 119 birey ve fiziksel aktiviteye hayatlarında yer veren 120 birey olmak üzere toplamda 239 bireyi katmışlardır. Düzenli fiziksel aktivite ölçütü olarak verileri toplamadan önce üç ay boyunca haftada birkaç gün düzenli şekilde fiziksel faaliyetlere katılan kişiler seçilmiştir. Düzenli fiziksel aktivite yapan bireylerde hareketsiz bireylere göre zihinsel fiziksel ve ruhsal olarak iyi hissetme, kaygı ve depresyon gibi olumsuzluklardan uzaklaşma gibi pozitif etkiler gözlenmiştir. Bu araştırma sonucunda sporun olumlu etkilerinden, bireye kattığı pozitif faydalardan bahsedip fiziksel aktivitenin yaşamın bir parçası olması gerektiği vurgulanmıştır.

Kangalgil ve diğerleri (2006) tarafından ilköğretim kademesinden üniversite kademesine kadar her öğretim seviyesinden öğrenci alınıp toplamda 2632 öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları incelenmiştir. Araştırma sonucuna bakıldığında yaş faktörünün tutum üzerindeki etkisi gözlenmiştir. Öğrencilerin yaş seviyeleri yükseldikçe spora yönelik tutumları olumlu yönde artmış ve spora karşı ilgisi olup bilinçli şekilde spor yapan lisanslı öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere oranla daha yüksek tutuma sahip oldukları görülmüştür.

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemleri esas alınmıştır. Nicel araştırma yöntemi sayısal verileri dikkate alarak bize belli bir kitlenin veya topluluğun bir konu hakkındaki duygu ve düşüncelerini ve dile getirmek istediklerini genelleştirerek anlatır (Berber 2017). Bu çalışmada tarama modeli olarak betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, büyük grupları içine alan ve bu grubu oluşturan bireylerin bir konu hakkındaki görüş ve düşüncelerinin göz önüne alarak bu konuyu tasarlamayı hedefleyen çalışma modelidir (Karakaya 2012). Çalışmada betimsel tarama modeliyle geniş bir örneklem grubuna ulaşılmıştır. Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapılmıştır.

3.2 Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Hakkari ilinde eğitim öğretim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Hakkari ili Şemdinli ilçesinde öğrenim gören 233'ü kız ve 173'ü erkek olmak üzere toplamda 406 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 406 öğrenci evreni temsil etmektedir. Ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması 12 yaş ve üzeri olduğu için 5. sınıf öğrencileri çalışmaya dahil edilmemiştir. Örneklem seçimi basit rastgele örneklem türünde yapılmıştır. Basit rastgele örnekleme seçim yapılırken her birim eşit seçilme şansına sahiptir. Uygulama aşamasında önce bütün birimler sıralanır ve daha sonra sıralanan listeden rastgele seçimler yapılır (Kılıç 2013).

3.3 Veri Toplama Araçları

Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak iki adet ölçek türünden yararlanılmıştır. Bunlar: Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” diğeri ise Uğraş ve Serbes (2019) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği”dir.

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bireylerin kişisel bilgilerinin yer aldığı bu bölümde, bireylerin kişisel özelliklerini belirlemek için; yaş, cinsiyet, sınıfı, yaşadığı yer, okul dışında sportif faaliyetlere katılım gösterip göstermediği, ailede sportif faaliyetlere katılım gösteren bireylerin olup olmadığı ve bulunduğu okuldaki spor ekipmanlarının yeterli düzeyde olup olmadığına dair sorular yer almaktadır.

3.3.2 Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeylerini ortaya koymak için Uğraş ve Serbes (2019) tarafından geliştirilen beden eğitimi dersi mutluluk düzeyi ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert şeklinde [(1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Kısmen Katılıyorum”, (4) “Katılıyorum”, (5) “Tamamen Katılıyorum”] puanlandırılmıştır. Bu ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı $\alpha = ,85$ olduğu tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada ise $\alpha = ,931$ bulunmuştur (Tablo 4.1). Beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyi ölçeğinin öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeylerini ölçmede hem geçerli hem de güvenilir bir ölçme aracı olduğuna karar verilmiştir. Ölçekte ortaokul öğrencilerinin sorulara verdikleri yanıtlar 1 en düşük puan, 5 en yüksek puan olarak belirlenmiştir ve puanların 1’den 5’e doğru artması öğrencilerin mutluluk düzeylerinin de arttığı anlamına gelmektedir.

3.3.3 Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını tespit etmek için veri toplama aracı olarak Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert şeklinde [(1) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (2) “Katılmıyorum”, (3) “Kısmen Katılıyorum”, (4) “Katılıyorum”, (5) “Tamamen Katılıyorum”] puanlandırılmıştır. Ölçek bulgularına göre öğrencilerin alacağı en az puan 35 ve en fazla puan 175 olarak belirlenmiştir. Kullanılan bu ölçek tek bir boyuttan oluşan 24 maddesi olumlu ve 11 maddesi olumsuz olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçek test tekrar test biçimine göre güvenilirlik katsayısı 0,80 olduğu görülmüştür. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı $\alpha = ,94$ olduğu tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada ise $\alpha = ,899$ bulunmuştur (Tablo 4.1). Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi ve

spor dersi tutum ölçeğinin öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutumları ölçmede yeterli düzeyde geçerliği ve güvenilirliği sağladığı ortaya çıkmıştır.

3.4 Verilerin Toplanma Yöntemi

Bu araştırma çerçevesinde ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı geliştirdikleri tutumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra araştırma verileri Hakkari ili Şemdinli ilçesindeki öğrenim gören ortaokul öğrencilerine yüz yüze anket ölçeği uygulanarak toplanmıştır. Anket formu öğrencilere beden eğitimi ve spor dersinden sonra uygulanmıştır. Öğrencilere bu ölçeği uygulama aşamasında 16 öğretmen ve 3 okul müdürü destek olmuştur. Öğrencilerin ailelerinden gerekli izinler alındıktan sonra uygulama aşamasında anket formu dağıtıldıktan sonra öğrencilere detaylı bilgiler verilip sonrasında gönüllülük esası alınarak ölçekler uygulanmıştır. Uygulamadan sonra 417 ölçekten eksik ve hatalı olan 11 anket formu araştırma kapsamından çıkartılarak 406 ölçek formu araştırma kapsamına dahil edilmiştir.

3.5 Etik Onayı

Bu araştırma için Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan “15/03/2022 tarihli, 22/06 sayılı, Karar:11”etik izin alınmıştır.

3.6 Verilerin Analizi

Araştırma boyunca toplanan veriler, SPSS 27 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerini açıklamak amacıyla betimleyici istatistikler kullanılmıştır. Toplanan verilerin normallik değerleri (Tablo 4.1) test edilmiştir. Normallik analizi sonucunda verilerde aykırı ve uç değerler olmadığı görülmektedir. Normal dağılım gösteren değişkenlerin analizleri parametrik testlerle yapılmıştır. İkili gruba sahip olan değişkenlerde bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla gruplu değişkenlerde One-Way ANOVA analizinden yararlanılmıştır. Değişkenlerin birbirleri arasındaki ilişkinin yönünü belirlemek için Pearson Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sürecinde gruplar arasındaki farklılığı belirtmek için anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde Hakkari ili Şemdinli ilçesindeki ortaokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı sergiledikleri tutumları ile beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılmasına yönelik yapılan istatistiksel analizlerin bulgularına ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistikleri

Ölçek	n	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık	Cronbac's Alpha
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	406	3,82	,635	-,391	-,227	,896
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	406	4,27	,916	-1,479	1,600	,931

Tablo 4.1.'de normallik analizi ve güvenilirlik analizleri yer almaktadır. Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile +2 sınırını aşmadığından analizlerde parametrik testler kullanılacaktır (George ve Mallery 2010). Ölçeklerin güvenilirlikleri yüksek düzeydedir. Cronbach Alpha katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında olması ölçeğin orta güvenilir, 0,80 ile 1,00 arasında olması ise ölçeğin yüksek güvenilir olduğunu göstermektedir (Kayış 2009).

Tablo 4.2. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılım Değerleri

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kız	233	57,4
	Erkek	173	42,6
Yaş	12 Yaş	56	13,8
	13 Yaş	138	34,0
	14 Yaş	158	38,9
	15 Yaş ve Üzeri	54	13,3
Yaşanılan yer	İlçe	254	62,6
	Köy	152	37,4
Sınıf	6. Sınıf	29	7,1
	7. Sınıf	121	29,8
	8. Sınıf	256	63,1
Spor Yapma	Evet	270	66,5
	Hayır	136	33,5
Kulüpte Spor Yapma	Evet	107	26,4
	Bazen	167	41,1
	Hayır	132	32,5
Ailede Spor Yapan Kişi	Evet	218	53,7
	Hayır	188	46,3
Okulda Tesis ve Malzeme Bulunma	Evet	118	29,1
	Hayır	288	70,9

Tablo 4.2’de katılımcıların sosyodemografik bilgilerine yer verilmiştir. Katılımcıların 233 (%57,4)’ü kız, 173 (%42,6)’ü erkek olmaktadır. Katılımcıların 56 (%13,8)’sı 12 yaş, 138 (%34)’i 13 yaş, 158 (%38,9)’i 14 yaş ve 54 (%13,3)’ü 15 yaş ve üzeridir. Katılımcıların 254 (%62,6)’ü ilçede yaşarken, 152 (%37,4)’si köyde yaşamaktadır. Katılımcıların 29 (%7,1)’u 6. sınıf, 121 (%29,8)’i 7. sınıf ve 256 (%63,1)’sı 8. sınıf öğrencisidir. Katılımcıların 270 (%66,5)’i spor yaparken, 136 (%33,5)’i spor yapmamaktadır. Katılımcıların 107 (%26,4)’si kulüpte spor yapmakta iken, 167 (%41,1)’si bazen kulüpte spor yapmakta ve 132 (%32,5)’si kulüpte spor yapmamaktadır. Katılımcıların 218 (%53,7)’inin ailesinde spor yapan birey var iken, 188 (%46,3)’inde ailesinde spor yapan birey yoktur. Katılımcıların 118 (%29,1)’inin okulunda tesis ve malzeme bulunmakta, 288 (%70,9)’inin okulunda ise tesis ve malzeme bulunmamaktadır.

Tablo 4.3. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	n	Ort.	SS.	T	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	Kız	233	3,79	,62	-,909	,364
	Erkek	173	3,85	,64		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	Kız	233	4,28	,85	,327	,744
	Erkek	173	4,25	,99		

Tablo 4.3’de cinsiyet değişkeni için bağımsız örneklem t-Testi analizi sonuçları verilmiştir. Cinsiyet değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,364>0,05$). Cinsiyet değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,744>0,05$).

Tablo 4.4. Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Yaş	n	Ort.	SS.	F	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	12	56	3,90	,55	1,749	,156
	13	138	3,76	,63		
	14	158	3,77	,64		
	15 ve üzeri	54	3,95	,66		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	12	56	4,38	,66	1,748	,157
	13	138	4,21	,95		
	14	158	4,20	,99		
	15 ve üzeri	54	4,48	,77		

Tablo 4.4’de yaş değişkeni için One-Way ANOVA analizi sonuçları verilmiştir. Yaş değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,156>0,05$). Yaş değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,157>0,05$).

Tablo 4.5. Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Sınıf	n	Ort.	SS.	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	6	29	3,78	,57	,087	,916
	7	121	3,81	,58		
	8	256	3,82	,66		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	6	29	4,20	,93	,251	,778
	7	121	4,24	,85		
	8	256	4,29	,94		

Tablo 4.5’de sınıf değişkeni için One-Way ANOVA Analizi sonuçları verilmiştir. Sınıf değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,916>0,05$). Sınıf değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,778>0,05$).

Tablo 4.6. Öğrencilerin Yaşanılan Yer Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişken	Yaşanılan Yer	n	Ort.	SS.	T	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	İlçe	254	3,76	,65	-2,294	,022*
	Köy	152	3,91	,58		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	İlçe	254	4,17	,96	-3,088	,002*
	Köy	152	4,44	,79		

* $p<0,05$

Tablo 4.6’da yaşanılan yer değişkeni için bağımsız örneklem t-Testi analizi sonuçları verilmiştir. Yaşanılan yer değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p=,022<0,05$). Köyde yaşayanların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanı ortalaması, ilçede yaşayanların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanı ortalamasından anlamlı bir şekilde farklı ve yüksektir.

Yaşanılan yer değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p=,002<0,05$). Köyde yaşayanların beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk puanı ortalaması, ilçede

yaşayanların beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk puanı ortalamasından anlamlı bir şekilde farklı ve yüksektir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Spor Yapma Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişken	Spor Yapma	n	Ort.	SS.	T	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	Evet	270	3,85	,64	1,690	,092
	Hayır	136	3,74	,61		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	Evet	270	4,36	,89	2,966	,003*
	Hayır	136	4,08	,92		

*p<0,05

Tablo 4.7’de spor yapma değişkeni için bağımsız örneklem t-testi analizi sonuçları verilmiştir. Spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,092>0,05$). Spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p=,003<0,05$). Spor yapanların beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk puanı ortalaması, spor yapmayanların beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk puanı ortalamasından anlamlı bir şekilde farklı ve yüksektir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Kulüpte Spor Yapma Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişken	Kulüpte Spor Yapma	n	Ort.	SS.	F	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	Evet	107	3,82	,69	,318	,728
	Bazen	167	3,84	,57		
	Hayır	132	3,78	,66		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	Evet	107	4,24	1,07	2,340	,098
	Bazen	167	4,38	,75		
	Hayır	132	4,15	,95		

Tablo 4.8’de kulüpte spor yapma değişkeni için One-Way ANOVA Analizi sonuçları verilmiştir. Kulüpte spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,728>0,05$). Kulüpte spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı

mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,098>0,05$).

Tablo 4.9. Ailede Spor Yapma Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişken	Ailede Spor Yapma	n	Ort.	SS.	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	Evet	218	3,80	,64	-,575	,566
	Hayır	188	3,83	,62		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	Evet	218	4,29	,90	,569	,570
	Hayır	188	4,24	,93		

Tablo 4.9’da ailede spor yapma değişkeni için bağımsız örneklem t-Testi analizi sonuçları verilmiştir. Ailede spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,566>0,05$). Ailede spor yapma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,570>0,05$).

Tablo 4.10. Okulda Tesis ve Malzeme Bulunma Değişkenine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeyine İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişken	Tesis ve Malzeme Bulunması	n	Ort.	SS.	t	p
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum	Evet	118	3,73	,57	-1,826	,069
	Hayır	288	3,85	,65		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk	Evet	118	4,24	,89	-,407	,684
	Hayır	288	4,28	,92		

Tablo 4.10’da okulda tesis ve malzeme bulunma değişkeni için bağımsız örneklem t-Testi analizi sonuçları verilmiştir. Okulda tesis ve malzeme bulunma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,069>0,05$). Okulda tesis ve malzeme bulunma değişkeniyle beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p=,684>0,05$).

Tablo 4.11. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ve Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Değişkenlerine İlişkin Pearson Kolerasyon Analizi Sonuçları

Değişken		1	2
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum (1)	r	1	
	p		
Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Mutluluk (2)	r	,557**	1
	p	,000	

n=406 **p<0,01

Tablo 4.11’de pearson korelasyon analizi sonuçları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyi arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (r=,557; p=,000).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde Hakkari ili Şemdinli ilçesinde yaşayan öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, yaşadığı yer, sportif aktiviteye katılım sıklığı, ailede spor yapan bireylerin olup olmadığı, kulüpte spor yapma durumu ve okuldaki spor malzemelerinin yeterli olup olmadığı değişkenlerine göre Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı tutumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin farklılık gösterip göstermediği ele alınmaya çalışılmıştır.

Elde edilen analiz sonucuna göre, cinsiyet değişkeni incelendiğinde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum düzeylerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Alan yazın incelendiğinde elde edilen bulgularla paralel sonuçlar olduğu görülmektedir. Philips (2011), ilköğretimin ikinci kademesinde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik gösterdikleri tutumu ele aldığı çalışmada, kız ve erkek öğrencilerin sergiledikleri tutumlarda anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiş, bunun yanında bu derse yönelik hem erkek öğrenciler hem de kız öğrencilerin tutumlarının yüksek olduğunu tespit etmiştir. Diğer yandan Zeng ve ark (2011), gerçekleştirdikleri çalışmada erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve mutluluk düzeylerinin kız öğrencilere kıyasla anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma sonucu elde edilen bulgularla örtüşmemektedir.

Aybek, İmamoğlu ve Taşmektepligil (2011), öğrencilerin beden eğitimi dersine ve okul dışı aktiviteleri tutumlarının değerlendirilmesine yönelik gerçekleştirdiği çalışma sonuçlarına bakıldığında cinsiyet faktörüne göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine karşı motivasyonlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma sonucunun yapılan araştırma ile benzer olduğu görülmektedir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve mutluluk düzeylerinin erkek öğrencilerin daha yüksek olması fiziksel aktivitelere katılma isteğinin erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre daha fazla olduğundan kaynaklandığını ve kız öğrencilerin tutumlarının düşük olması ergenlik dönemindeki fizyolojik değişimlerden dolayı rahatsızlık duymaları içe kapanmalarına sebep olarak fiziksel aktiviteye katılmak istememeyi beraberinde getirdiğini belirtmişlerdir. Bir başka çalışmaya bakıldığında İnan (2019), yaptığı çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin cinsiyet faktörüne göre

beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları arasında farklılık olmadığını ve sonuçların birbirine denk olduğunu tespit etmiştir.

Çolak (2019), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri tutumlarının incelenmesine yönelik yürütmüş olduğu çalışma sonucunda kız öğrencilerin tutumları erkek öğrencilere göre anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. Kız öğrencilerin tutumlarının yüksek çıkmasının nedeni beden eğitimi ve spor öğretmeninin kız öğrencileri müsabakalara dahil etmesi, teşvik etmesi olumlu tutum sergilemelerinde katkısı olduğundan kaynaklandığını vurgulamış. Erkek öğrencilerin bu derse karşı tutumlarının düşük olması öğretmene karşı besledikleri olumsuz tutumun derse de yansımından kaynaklı olabileceğini belirtmiştir. Bu araştırma sonucu elde edilen bulgularla örtüşmemektedir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutluluk düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Erkek ve kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı benzer tutumlara sahip olmasında bu bölgedeki çocukların genel itibarıyla fiziksel aktiviteye yatkın olduklarından beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum ve mutluluk düzeylerinin olumlu olduğu düşünülebilir. Alan yazına bakıldığında çalışmayla paralel çalışmalar olduğu görülmektedir. Akkaynak (2021), öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri mutluluk düzeyleri ve algıladıkları stres arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yaptığı çalışmada anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Diğer yandan Uslu ve Özlü (2022), ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve mutluluk düzeyleri arasında ilişkiye yönelik gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutumlarının ve mutluluk düzeylerinin kız öğrencilere oranla yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Yaş değişkeni bulguları incelendiğinde, öğrencilerin yaş faktörü ile beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırma bulgularına paralel olarak Kılçık (2016), ilköğretim okulları ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını saptamaya yönelik yürüttüğü çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergilediği tutum puanlarında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Fakat 11 yaş ve altı öğrencilerin bu

derse karşı daha yüksek tutum sergilediklerini öne sürmüştür. Kumartaşlı (2010), Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ve yaşam doyum seviyelerinin belirlenmesi üzerine gerçekleştirdiği araştırmasında öğrencilerin derse karşı sergiledikleri tutum ve yaş değişkeninde anlamlı farklılık olduğunu saptamıştır. 11-12 yaş öğrencilerin sergiledikleri tutumların 13-14 yaş öğrencilerin ortalamasından düşük olduğu görülmüştür. Bunun sebebi ilköğretimin ikinci kademesindeki öğrencilerin gelişimsel özelliklere dayalı olarak ergenliğin ilk dönemlerinde yaşadıkları değişimlere bağlı olarak duygu, düşünce ve tutumlarında zaman zaman farklılıklar yaşanabileceğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin yaş değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri mutluluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yaş değişkenine göre öğrencilerin bu derse karşı tutum ve mutluluk düzeylerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamasında her yaşta doğal koşullara alışık oldukları için genel olarak beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu bakmalarından kaynaklı olduğu söylenebilir. Alan yazında çalışmaya benzer çalışmalara rastlanmıştır. Kaya (2023), Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin mutluluk düzeyine ve beden takdirine yönelik etkilerini araştırdığı çalışmada yaş seviyesine bağlı olarak öğrencilerin mutluluk düzeylerinde ve beden eğitimi ve spor dersindeki beden memnuniyetleri üzerinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Fakat yaş seviyeleri arttıkça öğrencilerin mutluluk düzeyinde artış gözlemlenmiştir. Bunun nedeni öğrencilerin hayat tecrübesiyle birlikte kazandıkları bedensel farkındalık düzeyinin mutluluk düzeyine de etkisi olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırma sonucu elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir.

Sınıf değişkeni incelendiğinde, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık görülmemiştir. Bu çalışmaya paralel olarak İnan (2019), normal gelişim gösteren öğrencilerle üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergilenen tutumları üzerine yaptığı araştırmada öğrencilerin sergilediği tutumlarda anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Sınıf kademesi yükseldikçe öğrencilerin bu derse karşı motivasyonları da artmış ve tutum seviyelerinde en yüksek ortalamanın 8. sınıflarda olduğu görülmüştür. Sınıf seviyeleri arasında anlamlı farklılıklar görülse de öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı genel olarak olumlu tutuma sahip

olduklarını vurgulamıştır. Bu araştırma bulguları elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir.

Yıldız ve Özbek (2018), gerçekleştirdikleri çalışmada ilköğretim öğrencileri ve ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları üzerinde çalışmışlardır. Sonuçlara bakıldığında öğrencilerin sınıf derecelerine göre tutum ve mutluluk düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sınıf derecesi yükseldikçe öğrencilerin tutum ve mutluluk düzeylerinde azalma olduğu görülmüştür. Özellikle 8. sınıf öğrencilerin tutum ve mutluluk düzeylerindeki azalmanın sebepleri arasında sınav kaygısı, ailenin öğrenciden akademik başarı beklemesi akabinde yaşadığı stres olduğunu öne sürmüşlerdir. Diğer yandan Yapıcı (2019), yatılı okullarda okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı sergiledikleri tutum ile akademik güdülenmeleri arasındaki bağlantıyı tespit etmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışma sonucunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri tutum ile sınıf seviyesi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğunu görmüştür. Bunun nedeni olarak 8. sınıf öğrencilerinin bir üst kademeye geçmek amacıyla LGS'ye yönelik zamanı verimli değerlendirerek hazırlanmak istemeleri ve akademik başarıya yoğunlaştıklarından kaynaklandığını vurgulamıştır. Bu çalışma sonucu elde edilen bulgularla örtüşmemektedir.

Sınıf değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum ve mutluluk düzeylerinin genel olarak olumlu olmasının sebebi öğrencilerin hem derse hem dersin öğretmenine verdiği önemden kaynaklı olduğundan düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Yücekaya (2020), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutluluk düzeylerinin incelenmesine yönelik yaptığı çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutluluk düzeylerinin diğer sınıflara göre düşük olduğunu tespit etmiştir. Sınıf seviyesi arttıkça beden eğitimi ve spor dersine yönelik motivasyonlarında düşüş görülmüştür. Ortaokul son sınıfta öğrenciler üzerinde çevre baskısı olması, ebeveynlerin ve öğretmenlerin öğrenciden beklentisi, öğrencilerde oluşan stres ve bazen başaramayacaklarına dair umutsuzluk öğrencileri mutsuzluğa itmektedir (Kaya ve Sezgin 2017).

Yaşanılan yer değişkenine göre köyde yaşayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ilçede yaşayan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde farklı ve yüksek çıkmıştır. Köylerdeki aile yapısı ilçe ve şehirlere göre daha kalabalık olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı köylerde yaşayan öğrencilerde ebeveyn ilgisizliği görülebilmektedir. Öğrenciler de öğretmenine ve okula karşı daha olumlu tutum beslemekte ve hem dersin hem de beden eğitimi ve spor dersi öğretmenin değerini ilçe ve şehirlerde yaşayanlara göre daha iyi bilmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışma ile paralel olarak Ulutaş (2018), ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması üzerine yaptığı araştırmasında küçük kasaba ve ilçelerde yaşayan öğrencilerin tutumları ilde yaşayan öğrencilere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sivrikaya ve Kılıçık (2017), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutumların belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışma sonucunda köylerde yaşayan öğrencilerin sergiledikleri tutumlar şehirde yaşayan öğrencilere göre daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Bu durumun sebebi olarak köylerde yaşayan öğrencilerin doğal yaşama alışık olmalarından kaynaklı dayanıklı oldukları için dayanıklılık gerektiren fiziksel faaliyetleri kolayca yapabilmeleri ve kendilerini iyi hissetmeleri bu derse karşı tutumlarını olumlu etkilediğini vurgulamışlardır.

Köyde yaşayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri incelendiğinde köyde yaşayanların mutluluk puanı ortalaması ilçede yaşayan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık göstererek yüksek çıkmıştır. Köylerde sportif faaliyetlere yönelik spor salonlarının olmamasından dolayı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersini daha çok önemseydiği düşünülmektedir. Diğer yandan köyde yaşayan öğrenciler doğal koşullara karşı daha dayanıklı olduğu için güç ve dayanıklılık gerektiren sporlara daha yatkın olup bu derste kendilerini daha iyi hissederek mutluluk düzeylerinin ilçede veya şehirde yaşayanlara oranla daha yüksek olmasına zemin hazırladığı söylenebilir.

Kır (2012), ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum ve davranışları üzerine yapmış olduğu araştırma bulgularına göre şehir merkezinde yaşamını sürdüren öğrencilerin köy ve kasabalarda yaşayan öğrencilere oranla bu derse karşı daha çok ilgi gösterdikleri ve daha fazla mutluluğa sahip oldukları

sonucuna ulaşmıştır. Şehir merkezlerinin kalabalık olması, güvenlik sorunu nedeniyle öğrencilerin enerjilerini atacakları alanlara rahat ulaşamamasından dolayı enerjilerini beden eğitimi ve spor dersinde atmalarından kaynaklanarak bu derse karşı daha fazla motivasyona sahip olduklarını vurgulamıştır. Bu çalışma yapmış olduğumuz çalışma ile örtüşmemektedir.

Spor yapma değişkeni incelendiğinde, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Fakat düzenli olarak spor yapan öğrencilerin sergiledikleri tutumların spor yapmayan öğrencilere göre fazla olduğu görülmüştür. Karadağ (2012), 8. sınıf ve 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri tutumlarını inceledikleri araştırmada okulda ve okul dışında sporla ilgilenen öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere oranla tutum seviyelerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Diğer taraftan Çelik ve Pulur (2011), lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları üzerine yaptıkları çalışmada okul dışında sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin besledikleri tutumları sporla ilgilenmeyen öğrencilere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Uslu ve Özlü (2022), ortaokulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve mutluluk seviyelerinin incelenmesine yönelik yaptıkları çalışmada herhangi bir spor dalı ile ilgilenmeyen öğrencilerin sporla ilgilenen öğrencilere oranla tutum ve mutluluk düzeylerinin düşük olduğunu gözlemlemişlerdir. Gönüllülük esasına dayanan bedensel aktivitelere katılan öğrencilerin o spor dalına yönelik yeni beceriler öğrenip uyguladıkça kendilerine olan güvenlerinin artması sonucu derse karşı da ilgisinin artarak dersten aldıkları keyfin artmasına zemin hazırladığını vurgulamışlardır.

Spor yapma değişkeninden elde edilen verilere göre öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeyleri puanı ortalaması, spor yapmayanların puanları ortalamasından anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Bunun sebebi bireyler fiziksel aktiviteye katılıp başarı elde ettiğinde yaşadıkları mutluluğun derse de yansıdığı düşünülmektedir ve sporun insana kattığı fiziksel, zihinsel ve psikolojik katkıları düşünüldüğünde spor yapan bireylerin yaşam kalitesinin ve beden eğitimi ve spor dersinden aldığı doyumun yüksek olduğu düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışmayı destekler nitelikte çalışmalar olduğu görülmektedir. Başar ve Sarı (2018), sürekli yapılan fiziksel aktivitenin depresyon, mutluluk algısı ve ruhsal iyi oluş etkisi üzerine gerçekleştirdikleri

çalışmadan elde etikleri bulgulara göre düzenli sporu yaşam tarzı haline getiren öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre mutluluk seviyelerinin anlamlı bir şekilde fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Bunun nedenleri arasında da düzenli spor yapmanın bireylere bedensel ve ruhsal açıdan olumlu yönde katkılar sağladığını göstermişlerdir. Bu çalışma elde edilen bulguları desteklemektedir.

Kulüpte spor yapma değişkeni ele alındığında, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ama kulüpte spor yapan öğrencilerin bu derse karşı sergiledikleri tutum diğer öğrencilere oranla yüksektir. Yapılan çalışmaya paralel olarak İnan (2019), normal gelişim gösteren öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını incelediği araştırmada kulübe bağlı olarak sportif faaliyetlerde bulunan öğrencilerle diğer öğrencilerin tutum düzeyleri arasındaki ilişkide anlamlı bir farkın olmadığını görmüştür. Öğrencilerin kulübe gidip gitmeme değişkeni beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri tutumu çok fazla etkilemediği fakat kulüpte faaliyet gösteren öğrencilerin tutum düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kulüpte spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılığa rastlanmamıştır. Fakat kulüpte bir spor dalı ile ilgilenen öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri yüksek çıkmıştır. Kulüpte sporla ilgilenen öğrencilerin kendilerini geliştirme yolunda ilerlemesi, medyadan gördükleri sporcuları idol olarak görmeleri öğrencileri motive ederek beden eğitimi ve spor dersine karşı gösterdikleri tutum ve mutluluk düzeylerine olumlu katkısı olduğu düşünülmektedir. Alan yazına bakıldığında elde edilen bulguları destekleyen çalışmalara rastlanmıştır. Serin (2021), beden eğitiminde temel psikolojik ihtiyaçlar ile algılanan nedensellik odağı arasındaki ilişkinin öğrencilerin mutluluk düzeyine etkisi üzerine yaptığı çalışmada kulüpte sporcu olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre mutluluk düzeylerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Fakat elde edilen verilerden yola çıkarak kulüpte sporcu olan öğrencilerin diğer bireylere göre hayattan daha fazla keyif aldıklarını ve bu derste daha mutlu olduklarını belirtmiştir. Yücekaya (2020), tarafından öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi mutluluk seviyelerinin belirlenmesi üzerine yapılan araştırmada kulüpte spor yapan öğrencilerin diğer öğrencilere göre mutluluk

düzeyleri arasında bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışma sonuçları yürütülen araştırma sonucunu desteklemektedir.

Ailede sportif faaliyetlere katılma değişkenine bakıldığında, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik sergiledikleri tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Alan yazında yürütülen araştırmayla örtüşmeyen sonuçlara da rastlanmıştır. Sivrikaya ve Kılçık (2017), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı gösterdikleri tutumları belirlenmeye yönelik yaptıkları araştırma sonuçlarında öğrencilerin tutumlarında aile fertlerinde spor yapan bireylerin bulunmasına göre yüksek ve anlamlı derecede farklılık olduğunu belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak öğrencinin ailesinde sporla ilgilenen bireylerin bulunması öğrencilerin sporla erken yaşlarda tanışmasına bunun sonucu sportif faaliyetlere karşı küçük yaştan itibaren olumlu tutum geliştirmesine ve bu durumun beden eğitimi ve spor dersine yansımaya da zemin hazırladığını söylemiştir.

Yüksel (2019), ebeveynin sportif aktiviteye katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi üzerine yürüttüğü araştırmada ebeveynleri sporla ilgilenen çocukların ailenin çocuğu olumlu yönlendirmesi sonucu öğrencilerin spora karşı daha çok ilgili olduğu ve bu derse yönelik olumlu tutum besledikleri sonucuna varmıştır.

Ailede spor yapan bireylerin bulunması değişkeni ile ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri mutluluk düzeylerinden aldıkları puanlar istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin derse karşı tutum ve mutluluk düzeylerinde farklılık olmaması ve olumlu yönde olması aile ve çevresel faktörlerin bu bölgede yaşayan öğrencilerin bu derse karşı tutum ve mutluluk düzeyleri üzerinde olumsuz etki yaratmadığını göstermektedir. Alan yazına bakıldığında elde edilen bulgulardan farklı sonuçlara da rastlanmıştır. Köroğlu ve ark. (2023), spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin özyeterlilik ve mutluluk seviyelerinin incelenmesi üzerine yürüttükleri çalışmada, ailelerinin sporla ilgilenip ilgilenmeme değişkeninde öğrencilerin mutluluk düzeylerinde anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymuşlardır. Elde edilen bulgularda ailesi sporla ilgilenen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri mutluluk düzeyinin ailesi sporla ilgilenmeyenlere oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmışlardır.

Okulda spor malzemesi bulunma değişkeni incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile okulda spor malzemesi bulunma değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışma sonucundan farklı sonuçlara rastlanmıştır. Çolak (2019), ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimine karşı sergiledikleri tutumları incelediği araştırmada öğrencilerin okulda spor malzemesi ve tesisleri bulunup bulunmaması bakımından bu derse karşı tutum puanlarında farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Okullarında spor alanları ve spor ekipmanlarının yeterli düzeyde olduğunu belirten öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları, okulunda yeterince spor malzemesi bulunmadığını düşünen öğrencilere oranla yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu araştırma sonucu elde edilen araştırma sonucuyla örtüşmemektedir.

Aybek ve ark (2012), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi ile ders dışı sportif aktivitelere ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik yapmış oldukları araştırmada okullardaki spor tesisi, spor malzemeleri ve ekipmanları eksik olduğunu düşünen öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının düşük ve negatif yönde olduğunu belirtmişlerdir.

Taşiv ve Demir (2023), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik ele aldıkları araştırmada okullarda beden eğitimi ve spor dersi için yeterli malzeme olması öğrencilerin bu derse karşı hem motivasyonlarını hem de tutumlarını etkileyen önemli bir etken olduğunu vurgulamışlardır ve yapmış oldukları çalışma sonucunda da okullarında spor ekipmanları yeterli seviyede bulunan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı motivasyon ve tutumlarının yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Benzer bir araştırmada ise Keskin (2015), okullardaki spor malzemelerinin yeterliliği değişkeni sonucundan hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğunun okullarında spor malzemesinin bulunmadığını, buna karşılık okullarında spor ekipmanlarını yeterli seviyede bulunduğunu düşünen öğrencilerin diğer öğrencilere oranla bu derse yönelik olumlu tutumlar besledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Okulda spor malzemesi bulunma değişkenine göre ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı mutluluk düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Okulda spor malzemesi eksikliği veya yeterli düzeyde olması öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını olumsuz etkilemediği

görülmektedir. Bunun sebebi olarak yaşadıkları yerin küçük yer olmasından dolayı güvenli bir çevrede arkadaşlarıyla rahatlıkla sosyalleşen bireyin bu dersten de keyf aldığı düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde Bal (2010), okullardaki beden eğitimi ve spor derslerinde okullarda malzeme yetersizliği değişkeni üzerinde yaptığı çalışmada verilen cevaplara göre, beden eğitimi ve spor dersinde spor alanları ve malzeme yetersizliği yaşayan öğretmenler, hem öğrencilerin bu eksikliklerden kaynaklı beden eğitimi ve spor dersinde mutlu olmadıklarını ve derse karşı bakış açılarını olumsuz etkilediğini hem de dersine hedeflerinin yerine getiremediklerini dile getirmişlerdir. Bu çalışma elde edilen bulgularla örtüşmemektedir.

Korelasyon analizi incelendiğinde tutum ile mutluluk ölçeği arasında orta seviyede ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Bundan yola çıkarak tutum ve mutluluk ilişkisinin birbirini besleyen ve destekleyen iki farklı değişken olduğu söylenebilir. Bireylerin beden eğitimi ve spor dersine karşı farklı değişkenlere ilişkin sergiledikleri tutum düzeyleri arttıkça mutluluk düzeyleri de olumlu yönde artmıştır. Bunun sebebi olarak bu bölgede yaşamını sürdüren öğrenciler sportif aktivitelere yatkın oldukları için fiziksel güç gerektiren aktiviteleri kolaylıkla yapmaları sonucunda beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum ve mutluluk düzeylerinin de olumlu yönde artmasına zemin hazırladığı düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde araştırma sonucuyla örtüşen birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Uslu ve Özlü (2022), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeylerini inceledikleri çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum ve mutluluk düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Diğer yandan Aydoğan ve ark. (2016), ilkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliklerini araştırmaya yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin tutum ve öz yeterlik puanları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Farklı bir çalışmada ise Kural (2022), ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile sportmenlik davranışları sergileme düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesine yönelik gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve sportmenlik davranışları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde ilişki olduğunu bulmuşlardır. Fakat anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Bunun nedeni olarak da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı

olumlu tutum geliştirmelerine rağmen sportmenlik dışı davranışlar sergilemelerinden kaynaklı olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri tutum ve mutluluk dızeylelerinde, cinsiyet, yaş, sınıf, ailede sportif aktiviteye katılım gısterip gıstermeme ve kulüpte spor yapıp yapmama değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar görülmemiş fakat bireylerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve mutluluk dızeyleleri genel olarak olumlu yönde olduğu görülmüştür. Bunun nedenleri arasında araştırma yapılan bölgede ailelerin tarım ve hayvancılıkla uğraşması ve doğada vakit geçirmeleri öğrencilerin de dayanıklılıklarını geliştirip derste fiziksel aktiviteyi isenilen düzeyde yapabilmeleri genel olarak tutum ve mutluluk dızeylelerinin olumlu olmasına ortam hazırladığı söylenebilir.

Sonuç olarak köyde yaşayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerinde ilçede yaşayan öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları ve mutluluk dızeylelerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer yandan düzenli spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor dersinde yaşadıkları mutluluk daha yüksektir. Bu bilgiler ışığında köyde yaşayan ve düzenli spor yapan öğrencilerin mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Bu bölümde ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin bulgularından elde edilen veriler ışığında şu öneriler sunulabilir:

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı motivasyonlarının devamı için beden eğitimi ve spor dersinden tam olarak beklentilerini tespit etmek öğrencilerin bu derse karşı farkındalığını daha da arttıracaktır.

Okullarda beden eğitimi ve spor derslerinin hedeflerine uygun yürütülebilmesi okulun fiziki olanakları ve sağladığı imkanlarla yakından ilişkilidir. Hem öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını daha da arttırmak hem de dersin hedeflerine daha kolay ulaşmak için, spor malzemesi ve saha gibi imkanlardan yoksun okullar tespit edilip bu ihtiyaçları gidermek için yetkililer tarafından gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Bireylerin düzenli spor yapma alışkanlığı kazanması ve sporu yaşam tarzı haline getirmesi için bireylerle sporu erken yaşlarda tanıştırmak önemlidir. Bundan dolayı ilkököl müfredatında bulunan spor ve fiziki etkinlikler dersine alanında uzman beden eğitimi ve spor öğretmenleri girerse birey ortaokula geldiğinde derse karşı hazırbuluşluğu yüksek olacaktır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumları daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kız öğrencilerin sportif faaliyetlere ve fiziksel aktivitelere daha fazla katılımını sağlamak ve bu derse karşı daha olumlu tutum sergilemeleri için beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından desteklenmelidir.

Köylerde yaşayan öğrencilerin ilçede yaşayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine karşı sergiledikleri yüksek tutum ve mutluluk düzeylerinden yola çıkarak köylerde spora yatkın, yeteneği keşfedilmeyi bekleyen birçok öğrenci olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda köylere de bütçe ayırıp spor salonları yapılarak çocukların spora karşı ilgisini desteklemek sağlıklı ve güçlü bir nesil için önemlidir.

Araştırma bulgularına göre, spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik mutluluk düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Spor yapan bireylerin psikolojik

doyumunu ve derste tatmin olması normal hayatını da olumlu etkilediği düşünülerek spor yapmayan öğrenciler beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından spora teşvik edilmeli, ders esnasında yapamadığı hareketler olduğunda bile motive edilmeli, sporun bireylere pozitif etkilerini hem aileye hem de bireye aşlamak için ailelere yönelik gerekli seminerler verilmelidir.

Toplumumuzda sporla iç içe nesillerin çoğalması için bireylerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutum ve mutluluk düzeylerini tespit etmek adına bu çalışma daha geniş örneklem gruplarına uygulanıp daha sonra bölgesel farklılıkların neler olduğu üzerinde durularak karşılaşılan sorunları çözmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Ağırtaş R. (2017). *Ortaokullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Akran Eğitiminin Etkililiği: Fiziksel Etkinlik Kartlarının Kullanımı (Elazığ İl Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ, 172 s.

Akdoğan B. (2017). *Lise Öğrencilerinin ve Ebeveynlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumları*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, 100 s.

Akkaynak N. (2021). *Pandemi Döneminde Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyleri ile Algılanan Stresleri Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin, 63 s.

Alpkaya U ve Çoknaz H. (2018). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının, obez akran tutumlarının karşılaştırılması ve arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **11** (57), 374-379.

Altuntaş S. (2004). *Hemşirelerin İşlerine Karşı Tutumlarının Belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Ana Bilim Dalı, İstanbul, 106 s.

Aras L ve Asma MB. (2020). Farklı türdeki ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, **5** (1), 27-39.

Aras Ö. (2013). *İlköğretim Kurumları İkinci Kademedede Öğrenim Gören Öğrenci ve Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi (Kars İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara, 95 s.

Atik G. (2020). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ve Yaşam Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Kırıkkale, 105 s.

Aybek A, İmamoğlu O ve Taşmektepligil MY. (2011). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, **2** (2), 51-60.

Aybek A, İmamoğlu O ve Taşmektepligil MY. (2012). Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, **2** (2), 51-59.

Aydoğan H, Bardakçı S, Arslan E, Civelek H ve İşyar Z. (2016). İlkokul 4. sınıf ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **11** (2), 100-119.

Ayyıldız E ve Sunay H. (2021). Bireylerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre mutluluk ve duygusal düzenlemede öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, **19** (4), 230-240.

Ayyıldız E ve Sunay H. (2021). Bireylerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarına göre mutluluk ve duygusal düzenlemede öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **19** (4), 230-240.

Bal E. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılanmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 236 s.

Bal PN ve Gülcan A. (2014). Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, **2** (Özel Sayı-1), 41-52.

Başar S ve Sarı İ (2018). Düzenli egzersizin depresyon, mutluluk ve psikolojik iyi oluş üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **5** (3), 25-34.

Berber A. (2017). Yönetimde kavramsal çerçeve belirleme ve nitel araştırma yöntemleri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, **46**, 71-73.

Bingöl, C ve Alpkaya U. (2016). Spor yapan ve spor yapmayan lise öğrencilerinin özsaygı düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, **1** (1), 31-37.

Bozdoğan AE ve Yalçın N. (2005). İlköğretim 6,7. ve 8. sınıf öğrencilerinin fen bilgisi derslerindeki fizik konularına karşı tutumları. *Gazi Üniversitesi. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. **6** (1), 241-247.

Branca F, Nikogosian H and Lobstein T. (2007). *The Challenge of Obesity in the WHO European Region and the Strategies for Response*. World Health Organization. Denmark, 339 s.

Bülbül Ş ve Giray S. (2011). Sosyodemografik özellikler ile mutluluk algısı arasındaki ilişki yapısının analizi. *Ege Akademik Bakış*. **11** (Özel Sayı), 113-123.

Büyükdüvenci S. (1993). Aristoteles'te Mutluluk Kavramı. İçinde: Öner N, Gürsoy K, İnam A, Büyükdüvenci S, Kılıç R, Topdemir H ve Cengiz E, (Editörler), *Felsefe Dünyası*, 9. Baskı, Özkan Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara, ss.41-45.

Canakay EU. (2006). Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan, Denizli, ss.297-310.

Çalışkan O. (2020). *Sekiz Dokuz Yaş Grubu Kız ve Erkek Çocukların Psikomotor Gelişim Düzeylerinin TGMD-II Testine Göre Araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Aksaray

Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Spor Sağlık Bilimleri Ana Bilim Dalı, Aksaray, 109 s.

Çelik E. (2023). *Beden Eğitimi Öğretmeni Spor Eğitimi Kavramlarına Yönelik Bir Meta-Sentez Betimleme*. Yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yozgat, 73 s.

Çelik Z ve Pulur A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Özel Sayı, 115-121.

Çiçek Ş, Koçak ve S Kirazcı S. (2002). Beden eğitimi derslerinde çeşitli öğretmen ve öğrenci davranışlarının öğrencilerin derse katılımındaki önemi ve sergileme sıklığı. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7 (4), 12-13.

Çoknaz H. (2016). Motor gelişim boyutuyla çocuk ve spor. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 83-91.

Çolak FŞ. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı, Erzurum, 61 s.

Çöllü EF ve Öztük YE. (2006). Örgütlerde inançlar-tutumlar tutumların ölçüm yöntemleri ve uygulama örnekleri bu yöntemlerin değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 9 (1-2), 373-404.

Demirhan G ve Altay F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 9-20.

Downward P and Rasciute S. (2011). Does sport make you happy? An analysis of the wellbeing derived from sports participation. *International Review of Applied Economics*, 25 (3), 331-348.

Erhan SE ve Tamer K. (2009). Doğu anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesisi araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 11 (3), 57-66.

George D and Mallery M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Allyn and Bacon, Boston, 386 s.

Göksel AG ve Caz Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 1-9.

Güçlü M. (2001). Olimpiyat oyunları ve spor sponsorluğu. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 24.

Güllü M ve Güçlü M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.

Güllü M, Cengiz Ş, Öztaşyonar Y ve Kaplan B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). *Spor Bilimleri Dergisi*, **1** (2), 49-61.

Güllü M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derslerine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 147 s.

Gülüm V. (2008). *Adana İlindeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi Öğretim Programına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Adana, 159 s.

Güney S. (2016). *Ortaokul 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Olan Tutumları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması (Çankaya Rauf Orbay Ortaokulu ile Mamak Rotary Yeşiltepe Ortaokulu Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı, Ankara, 64 s.

Güven Ö ve Öncü E. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımı aile faktörü. *Aile ve Toplum Dergisi*, **3** (10), 81-90.

Hallal PC, Bauman AE, Heath GW, Kohl HW, Lee M and Pratt M. (2012). Physical activity: more of the same is not enough. *The Lancet*, **380** (9838), 190-191.

Hazar G. (2019). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya, 61 s.

Hotaman D. (1995). *Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 70 s.

Hünük D ve Demirhan G. (2003). İlköğretim sekizinci sınıf, lise birinci sınıf ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*. **14** (4), 175-184.

İmamoğlu C. (2011). *Aktif Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 137 s.

İnan Bİ. (2021). *Beden Eğitimi ve Spor Ders Saatlerinin Akademik Başarıya Etkisi: Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumların Aracılık Rolü*. Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize, 91 s.

İnan SA. (2019). *Üstün Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara, 106 s.

İslam A ve Dever A. (2015). Osmanlı imparatorluğu'nun son dönemlerinde ve türkiye cumhuriyeti'nin ilk yıllarında okullardaki beden eğitimi derslerine sistematik bir bakış. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, **2** (32), 159-169.

Kangal A. (2013). Mutluluk üzerinde kavramsal bir değerlendirme ve türk hane halkı için bazı sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, **12** (44), 214-233.

Kangal M, Hünük D ve Demirhan G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, **17** (2), 48-57.

Karadağ S. (2012). *İlköğretim 8. Sınıf ve 11.Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Bağlı Olarak Karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale, 96 s.

Karakaya İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. İçinde: Alpay A, Cemaloğlu N, Sarpkaya R, Tomul E, Baştürk R, Ellez M, Şahin B, Yolcu H, Karakaya İ, Turgut ve Tanrıoğen A, (Editörler), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, ss.57-83.

Karaman E. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzincan, 110 s.

Kavas E. (2013). Demografik değişkenlere göre dini tutum. *Akademik Bakış Dergisi*, **38**, 1-20.

Kaya A ve Sezgin M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin mutluluklarının eğitim stresi ve okul yaşam kalitesi tarafından yordanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **1** (41), 245-264.

Kaya B. (2023). Beden eğitimi dersinin öğrencilerin mutluluk düzeyine ve beden takdirine ilişkin etkilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, **6** (Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 152-162.

Kayış A. (2009). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 4.Baskı, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti. Ankara, 426 s.

Keser A. (2018). İşte mutluluk araştırması. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, **14** (1), 43-57.

Keske G. (2007). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri ve Karşılaştıkları Sorunlar (Gaziantep İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ana Bilim Dalı, Adana, 94 s.

Keskin V. (2006). *Çocuklarını Spora Yönlendiren Anne ve Babaların Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ana Bilim Dalı, Afyon, 64 s.

Kılıç M. (2016). *İlköğretim Okulları 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Düzce örneği)*. Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ana Bilim Dalı, Düzce, 108 s.

Kılıç M ve Arslan A. (2018). Parçalanmış aileye mensup lise öğrencilerinin sosyalleşmesinde sporun etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, **17** (66), 505-517.

Kılıç S. (2013). Örneklemeye Yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, **3** (1), 44-46.

Kır R. (2012). *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum ve Davranışları*. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ana Bilim Dalı, Kırıkkale, 152 s.

Kırık AM ve Sönmez M. (2017). İletişim ve mutluluk ilişkisinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, **2** (1), 15-26.

Koca C ve Demirhan G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and motor skills*, **98** (3), 754-758.

Kocaer G. (2018). *Beden eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Bartın, 98 s.

Kotan Ç, Yaman Ç ve Hergüner G. (2019). İlköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya İl Örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **3** (1), 49-58.

Köroğlu M, Abanoz H, Yentürk B ve Öztürk Çelik G. (2023). Spor lisesinde okuyan öğrencilerin mutluluk ve özyeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, **3** (3), 70-92.

Kumartaşlı M. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 112 s.

Kural S. (2022). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları ile sportmenlik davranışları sergileme düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre analiz edilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, **6** (1), 1-16.

Lyubomirsky S, Sheldon KM and Schkade D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, **9** (2), 111-131.

MEB. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 27 s.

MEB. (2018). *İlköğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 30 s.

Mumcu N ve Mumcu HE. (2019). *Sporun stres ve mutluluk üzerine etkileri.* Akademisyen Kitabevi A.Ş, Ankara, 90 s.

Mumcu N. (2019). *Aktif Spor Yapan ve Yapmayan Beden Eğitimi Öğrencilerinin Stres ve Mutluluk Düzeylerinin Belirlenmesi.* Yüksek lisans tezi, Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Çorum, 81 s.

Onan AH. (2022). *Ortaokul ve Lisede Öğrencilerin Beden eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları İle Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi (Giresun Çamoluk örneği).* Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bursa, 61 s.

Öncü E ve Güven Ö. (2011). Ana babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, **2** (2), 28-37.

Öncü E. (2007). *Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları ve Beklentileri.* Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara, 181 s.

Özcan EN. (2021). *Mutluluk Düzeyi İle Merhamet Duygusu İlişkisi.* Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimler Anabilim Dalı, Samsun, 113 s.

Özcan M. (2018). *Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması.* Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Samsun, 77 s.

Özdiñç Ö. (2005). Çukurova üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **3** (2), 77-84.

Özer A. (2003). İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitim dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu, *Spor Bilimleri Dergisi*, **14** (2), 67-82.

Özyalvaç NT. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği).* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Konya, 76 s.

Özyalvaç NT. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi.* Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Konya, 76 s.

Pepe B, Aydın M ve Küçük MC. (2022). İlköğretim ikinci kademe “ortaokulda” okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *International Journal of Holistic Health, Sports and Recreation*, **1** (1), 85-95.

Pepe K ve Kazan Kırkiç Ş. (2005). Burdur İli Belediye Sınırları İçindeki Çocuk Oyun Alanları ve Parklarının Donanım Çeşitliliğinin Araştırılması. *I. Burdur Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 16-19 Kasım, Burdur, 1442-1446.

Philips SR. (2011). Upper elementary school student attitudes toward physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, **34** (3), 461-473.

Rath T, Harter JK and Harter J. (2010). *Wellbeing: The Five Essential Elements*. Simon and Schuster, New York, 229 s.

Sağın AE ve Karabulut Ö. (2019). Beden eğitimi ve spor dersine yönelik ortaokul öğrencilerinin değer düzeylerinin incelenmesi (Bağcılar ilçesi örneği). *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, **2** (2), 27-34.

Sarı ÖE. (2023). *Türkiye’de Ekonomik Faktörlerin Genel Mutluluk Düzeyine Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Aydın, 73 s.

Sarıdede K. (2018). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 71 s.

Selim S. (2008). Türkiye’de bireysel mutluluk kaynağı olan değerler üzerine bir analiz: multinomial logit model. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **17** (3), 345–358.

Serin AH. (2021). *Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Algılanan Nedensellik Odağı Arasındaki İlişkinin Mutluluk Düzeyine Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin, 105 s.

Sivrikaya Ö ve Kılçık M. (2017). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **12** (1), 1-15.

Sütçü Ö. (2021). *Çocukların Düzenli Fiziksel Aktivite Alışkanlığı Edinme Sürecindeki Fırsat ve Engellerin Beden Eğitimi Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 54 s.

Şahan H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *KMU İİBF Dergisi*, **10** (15), 260-278.

Şirinkan A ve Erciş S. (2009). İlköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor derslerinde uygulanan öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme kriterlerinin araştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **3** (3), 184-189.

Taşın A ve Demir C. (2023). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, **8** (38), 73-79.

Tekin G, Amman TM ve Tekin A. (2009). Serbest zamanlarda yapılan fiziksel egzersizin üniversite öğrencilerinin depresyon ve atılganlık düzeylerine etkisi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, **6** (2), 148-159.

Uğraş S ve Güllü M. (2020). Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Yapısal eşitlik modeli. *Tarih Okulu Dergisi*, **44**, 583-599.

Uğraş S ve Serbes Ş. (2019). Beden eğitimi dersi mutluluk düzeyi ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Global Sport and Education Research*, **2** (2), 1-10.

Ulukan M, Şahinler Y ve Eynur BR. (2020). Investigation of happiness levels of physical education and sports college students. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, **7** (4), 73-83.

Ulutaş Y. (2018). *Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Bayburt il örneği)*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ, 62 s.

Uslu E ve Özlü K. (2022). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile beden eğitimi dersindeki mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, **7** (3), 287- 306.

Üstüner M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, **45** (45), 109-127.

Veenhoven R. (2010). Life is getting better: Societal evolution ve fit with human nature. *Social Indicators Research*, **97** (1), 105–122.

Wojcik S, Hovasapian A, Graham J, Motyl M and Ditto P. (2015). Conservatives report, but liberals display, greater happiness. *Science*, **347** (6227), 1243-1246.

Yağcı İ. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Afyon, 74 s.

Yaldız A ve Özbek O. (2018). İlköğretim okullarında beden eğitimi dersine yönelik öğrenci ve ana-baba tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, **26** (1), 75-82.

Yaldız AS. (2013). *İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Anababa Tutumları*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 75 s.

Yapıcı AY. (2019). *Yatılı Bölge Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları ile Akademik Başarı Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya, 97 s.

Yazar S. (2019). *Düzenli Yapılan Fiziksel Etkinliklerin Ortaöğretim Öğrencilerinin Karar Verme Düzeylerine Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya, 72 s.

Yetim A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **5** (1), 63-72.

Yıldırım VY ve Turaç M. (2020). Ortaokul öğrencilerinin ilk hafta mutluluk düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, **9** (17), 57-71.

Yıldız E ve Çetin Z. (2018). Sporun Psiko-motor gelişim ve sosyal gelişime etkisi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, **5** (2), 54-66.

Yılmaz A. (2018). Attitudes towards physical education course and extracurricular sport activities of parents. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **12** (1), 48-64.

Yılmaz H. (2019). İlişki niteliği ve bağışlamanın mutluluk üzerindeki etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **8** (1), 1189-1204.

Yücekaya MA. (2020). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, **3** (1), 27-37.

Yüksel M. (2019). Ailenin spora katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi arasındaki ilişki. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, **9** (2), 319-326.

Zeng HZ, Hipscher M and Leung RW. (2011). Attitudes of high school students toward physical education and their sport activity preferences. *Journal of Social Sciences*, **7** (4), 529-537.

EKLER

Ek 1. Ölçek Formu

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR DERSİNE KARŞI TUTUM İLE MUTLULUK DÜZEYİ ANKETİ

Sayın katılımcı, bu bölümde yer alan ifadeleri kurumunuza yönelik tutum ve davranışlarınızı genel olarak göz önünde bulundurarak değerlendiriniz. İfadeleri değerlendirirken, olması gereken durumu değil, algıladığınız / hissettiğiniz durumu dikkate almanız gerekmektedir. Aşağıda kişisel bilgi formu, Ortaokul Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ve Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği ile ilgili ifadelerden kendinize en yakın hissettiğiniz seçeneği (X) olarak işaretleyiniz.

Selda GÜÇLÜ

Yüksek Lisans Öğrencisi

seldaaa_1507@hotmail.com

1.Kişisel Bilgi Formu

Yaş:

Cinsiyet: () Kız () Erkek

Kaçıncı sınıftasınız: () 5 () 6 () 7 () 8

Yaşadığınız yer? () Şehir () İlçe () Köy

Okul saatleri dışında spor yapıyor musunuz? () Evet () Hayır

Bir kulüpte (futbol, basketbol vb) düzenli olarak spor yapıyor musunuz?

() Evet () Bazen () Hayır

Ailenizde spor yapan var mı? () Evet () Hayır

Sizce okulunuzdaki spor malzeme ve tesisleri yeterli midir? () Evet () Hayır

2.Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

		TAMAMEN KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM
1.	Beden eğitimi derslerini sabırsızlıkla beklerim.					
2.	Beden eğitimi derslerinde kendimi zinde hissederim.					
3.	Beden eğitimi dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.					
4.	Beden eğitimi ders aktivitelerinde iyi duruş alışkanlığı kazanıyorum.					
5.	Beden eğitimi derslerinde karşılaştığımız spor dallarının (voleybol, futbol vs.) saha ölçüleri, araç ve gereçleri ile ilgili bilgiler ilgimi çekiyor.					
6.	Beden eğitimi dersinde karşılaştığımız spor dalları ile ilgili temel becerileri (parmak pas, vs) öğrenmekten zevk alıyorum.					
7.	Beden eğitimi dersleri sayesinde sporun sağlığa ne kadar yararlı olduğunu anlıyorum.					
8.	Beden eğitimi derslerinde öğrendiğim becerileri okul dışı aktivitelerde de uyguluyorum.					
9.	Beden eğitimi derslerinde temel sağlık kuralları ile ilgili bilgilerim artıyor.					
10.	Beden eğitimi ders etkinlikleri az iletişim kurduğum sınıf arkadaşlarımla iletişimimizi artırıyor.					
11.	Beden eğitimi ders etkinlikleri yakın olduğum arkadaşlarımla samimiyetimizi daha da güçlendiriyor.					
12.	Beden eğitimi ders aktiviteleri kendime güven duymamı sağlıyor.					
13.	Beden eğitimi ders aktivitelerinde arkadaşlarımla dostça oynuyorum.					
14.	Beden eğitimi derslerinin, günlük hayatın düzenine ve kurallarına uymayı kolaylaştırdığını düşünüyorum.					
15.	Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk duyuyorum.					
16.	Beden eğitimi dersleri sınıf içi etkileşimimizi artırıyor.					
17.	Beden eğitimi dersinde bir şey öğrenmediğimi düşünüyorum.					
18.	Haftalık beden eğitimi ders saat sayısı daha fazla olmalıdır.					
19.	Beden eğitimi derslerinde genellikle eşofmanlarımızı giyinip hiçbir şey yapmadan tekrar çıkartıyoruz.					
20.	Beden eğitimi dersinde öğrendiğimiz bilgi, beceriler ve aktivitelerin ileriki hayatımızda hiç işimize yaramayacağını düşünüyorum.					
21.	Beden eğitimi ders aktiviteleri fiziksel gelişime katkı sağladığımı düşünüyorum.					
22.	Beden eğitimi derslerinde rahatlayıp gevşiyorum.					
23.	Beden eğitimi dersleri sayesinde spor dallarını daha iyi tanıdığımı düşünüyorum.					
24.	Beden eğitimi dersi yaramaz ve tembel öğrencilerin dersidir.					
25.	Beden eğitimi dersi okul programlarından çıkartılmalıdır.					
26.	Beden eğitimi ders aktivitelerine katılmak istemiyorum.					
27.	Beden eğitimi dersleri sayesinde yeteneklerimin farkına varıyorum.					

28.	Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde sağlığımı daha iyi koruyorum.					
29.	Liseye giriş sınav kaygısı varken beden eğitimi dersine katılmak beni rahatsız ediyor.					
30.	Beden eğitimi derslerinde çoğunlukla gereksiz bilgi ve beceriler öğreniyoruz.					
31.	Beden eğitimi dersleri insanı okul dışında da egzersiz ve spor yapmaya teşvik ediyor.					
32.	Beden eğitimi derslerinde sinir, kas ve eklem koordinasyonumuzu geliştirici hareketler yapıyoruz.					
33.	Beden eğitimi ders aktiviteleri sayesinde zararlı alışkanlıklardan uzak duruyorum.					
34.	Beden eğitimi ders etkinliklerine sadece yüksek not almak için katılıyorum.					
35.	Beden eğitimi ders aktiviteleri öğrencileri okul kurallarını çiğnemeye teşvik ediyor.					

3.Beden Eğitimi Dersi Mutluluk Düzeyi Ölçeği

		TAMAMEN KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KISMEN KATILYORUM	KATILYORUM	TAMAMEN KATILYORUM
1.	Beden eğitimi ve spor dersinde eğlenirim.					
2.	Beden eğitimi ve spor dersinde güzel zaman geçiririm.					
3.	Beden eğitimi ve spor dersinde kendimi daha sağlıklı hissedirim.					
4.	Beden eğitimi ve spor dersinde hayat dolu olurum.					
5.	Beden eğitimi ve spor dersinde olumlu duygulara sahip olurum.					
6.	Beden eğitimi ve spor dersinden keyif alırım.					
7.	Beden eğitimi ve spor dersinde kendimi özgür hissedirim.					
8.	Beden eğitimi ve spor dersinde kendimi huzurlu hissedirim.					
9.	Beden eğitimi ve spor dersinde kendimi enerjik hissedirim.					

Ek 2. Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararı

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI

Toplantı Tarihi: 15/03/2022		
Toplantı Sayısı: 22/6		
<p>Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Prof.Dr. Enis KARABULUT başkanlığında 15.03.2022 tarihinde Salı günü saat 16.00’da aşağıda imzaları bulunan üyelerin katılımlarıyla toplanarak, gündemdeki konular görüşülmüş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır.</p> <p>KARAR 11: Spor Bilimleri Fakültesi’nde görevli Doç. Dr. İlimdar YALÇIN (Sorumlu Araştırmacı) ve Öğrenci Selda GÜÇLÜ’nün “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumları İle Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması” konulu çalışmasının etik olarak uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.</p>		
BAŞKAN	Prof. Dr. Enis KARABULUT	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Bahri PATIR	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Aydın GİRGIN	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Abdurrahman GÜL	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Erdal KAYGUSUZUOĞLU	İMZA
ÜYE	Prof. Dr. Hayati YÜKSEL	İMZA

ÖZGEÇMİŞ

Adı SOYADI	Selda GÜÇLÜ
Uyruğu	T.C.
Doğum yeri ve tarihi	Niğde, 10.05.1993
Medeni hali	Bekar
Adres	Mimar Sinan Mah. C 5 Blok. Daire:36 Silivri/İSTANBUL
Tlf	0 546 554 15 01
E-mail	seldaaa_1507@hotmail.com
Yabancı dil	İngilizce

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum / Alan	Yer	Yıl
Y. Lisans	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Bingöl	2021 –2024
Lisans	Spor Bilimleri Fakültesi	Niğde	2010 – 2014
Lise	Atatürk Lisesi	Niğde	2006- 2010

AKADEMİK BİLGİLERİ

Kurum / Yer	Bölüm / Birim	Şehir	Unvan	Yıl
Ömer Halisdemir Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Niğde	Antrenörlük	2010-2014

ÜNİVERSİTE DIŞI DENEYİM

Kurum / Yer	Şehir	Unvan	Yıl
Macfit	Sakarya	Antrenör	2017

KURS KATILIMLARI – SERTİFİKA

1. Tenis Antrenörlüğü
2. Voleybol Hakemliği
3. Pilates Eğitmenliği
4. Step Aerobik Eğitmenliği